

Par pasauli, ko tikai nojausām

4.-17. septembris
Nr. 18 (81) 2013

CITĀDĀ PAS... ...LE

**REGĪNA
DEVĪTE**
ar dievkociņu
suņa vietā

JAUNA RUBRIKA

CITĀDĀ
GEOMETRIJA
APLIS

Vai
kanibāli
apēda
miljonāru?

**LIELVĀRDES
JOSTAS**
TULKOJUMS

**ZIRŅA
21**
SĒŅU GUDRĪBA

**LĪBIEŠU
MEDITĀCIJAS
KRASTS**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste
DITA BLŪMA-BALINSKA

Dzīvē ir pierādījies, ka nereti mēs savas zināšanas neprotam likt lietā. Un iemesli ir dažādi, bet bieži tam ir tik vienkāršs attaisnojums kā slinkums. Tikai mēs paši varam būt tie, kas šo ieradumu spēj mainīt. Tāpēc sāksim kaut ko darīt sevis labā! Cilvēkiem ir tāds niķis – ja prognozes ir labas, viņi jūtas labāk un mierīgāk. Ja jau viss ir OK, tad taču var arī paslinkot un neko nedarīt, labo laiku vienkārši palaižot vējā... Turpretim, ja prognozes nav tik labas, cilvēks jūt, ka kaut kas īsti nav kārtībā, tāpēc jādarbojas... Diemžēl ne vienmēr tiek darīts tas pareizākais...

pirmdiena		otrdiena		trešdiena		ceturtdiena		piektdiena		sestdiena		svetdiena	
				4		5		6		7		8	
				MD 29 ☀️05:23		MD 30/1 ☀️06:36/14:36		MD 2 ☀️07:50		MD 3 ☀️09:06		MD 4 ☀️10:23	
				♊️ Jaunava 13:43 🕒 00:00–13:43		♊️ Jaunava ♋️ Jauns 14:36		♎️ Svairi 22:12 🕒 13:09–22:12		♎️ Svairi		♎️ Svairi 🕒 23:45–24:00	
4.–17. septembris													
9		10		11		12		13		14		15	
MD 5 ☀️11:41		MD 6 ☀️12:58		MD 7 ☀️14:11		MD 8 ☀️15:17		MD 9 ☀️16:13		MD 10 ☀️16:57		MD 11 ☀️17:32	
♏️ Skorpions 04:44 🕒 00:00–04:43		♏️ Skorpions 🕒 12:21–24:00		♏️ Strēlnieks 09:35 🕒 00:00–09:35		♏️ Strēlnieks 🕒 20:08–24:00		♋️ Mežāzis 12:56 🕒 00:00–12:55		♋️ Mežāzis		♋️ Ūdensvīrs 15:05 🕒 02:16–15:05	
16		17		MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		ČIKA LAIKS 🕒 Periods, kad Mēness neveido sāknī ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā apgrūtināta mērķtiecīga darbit un viss iecerētais var neizdoties			
MD 12 ☀️18:00 ♋️ Ūdensvīrs 🕒 11:18–24:00		MD 13 ☀️18:24 ♋️ Zivis 16:58 🕒 00:00–16:57											

VOKĀLĀ DIEVIETE PERUKUA LATVIJĀ!

Kā jau solījām, žurnāls savu trīs gadu jubileju nolēmis svinēt ar dāvanām jums, lasītāji. Un kas gan tās par svinībām bez dziesmām, vai ne? Soruden Latviju apciemos dziedātāja no Austrālijas Perukua, kuras balsi mēdz saukt par svētās sievietes un zemes balsi. Viņas balss ir tas spēks, kas aptur laiku un atver vārtus mistērijai šeit un tagad.

Aizpildiet anketu, atsūtiot to **līdz 12. septembrim** uz redakciju, un, iespējams, tieši jūs kopā ar sev mīju cilvēku **25. septembrī plkst. 19:00** apmeklēsiet vokālās dievietes **PERUKUA SOLOKONCERTU TOUCH OF SOUL RIGA SPLENDID PALACE**. Pirmo trīs pareizo atbilžu autori saņems biļetes divām personām uz koncertu. Rezultātus publicēsīm **18. septembra** numurā.

Anketu sūtiet: konkursam Uz koncertu, Citāda Pasaule, izdevniecība Dienas Žurnāli, Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004.

Biļetes lētāk iespējams iegādāties *Biļešu servisa* kasēs un internetā līdz augusta beigām.

P. S. Interviju ar dziedātāju lasiet kādā no žurnāla *Citāda Pasaule* nākamajiem numuriem.

Sekojiēt mums draugi.lv un [tīterī](https://www.instagram.com/draugi_lv), jo arī tur būs konkursi par biļetēm.

KONKURSA ANKETA

1. Kādā mūzikas jomā Perukua veidoja karjeru, pirms nolēma pievērsties pasaules mūzikas tradīciju izpētei un atdzīvināšanai:

- opermūzika
- džezs
- popmūzika

2. Kādas prakses, kas likušas pamatu viņas retrītiem, izveidojusi Perukua:

- vokālā joga un vokālā tantra
- vokālā deja un vokālā joga
- vokālā elpošana un vokālā deja

3. "Izmanto manu talantu, ko esmu saņēmusi no tevis, lai skartu cilvēku sirdis" – šos vārdus Perukua teica:

- indiāņu virsaitim
- Mātei zemei
- okeāna dievam

Vārds: _____
Uzvārds: _____

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

4.09. ☉ 05:23 – 5.09. ☿ 06:36	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai veiktu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieki tēriņi.
5.09. ☉ 06:36 – 5.09. ☿ 14:36	BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, varat sevi mierināt, ka nākamais Mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD pirms šīs 30. MD būs vieglāka.
5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☿ 07:50	MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čekus, iekārtotu makus, var veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus.
8.09. ☉ 10:23 – 9.09. ☿ 11:41	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Var atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.
10.09. ☉ 12:58 – 11.09. ☿ 14:11	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
11.09. ☉ 14:11 – 12.09. ☿ 15:17	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.
13.09. ☿ 16:13 – 14.09. ☿ 16:57	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas. Neiesaka pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat neiesaka uzsākt vai veikt jaunus darbus. Jāķeras pie iesāktām vai nenozīmīgām lietām.
14.09. ☿ 16:57 – 15.09. ☿ 17:32	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Var ieguldīt finanses kādos darījumos.
17.09. ☉ 18:24 – 18.09. ☉ 18:45	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES
DIENAS PĒC
MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS
DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

05.09. ☉ 02:36 – 6.09. ☉ 02:36	5.09. ☉ 14:36 – 06.09. ☉ 13:09	5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☉ 13:09	5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☉ 13:09	6.09. ☉ 22:12 – 7.09. ☉ 09:06	6.09. ☉ 22:12 – 8.09. ☉ 23:45
12.09. ☉ 14:08 – 13.09. ☉ 02:08	6.09. ☉ 22:12 – 08.09. ☉ 23:45	13.09. ☉ 12:56 – 15.09. ☉ 02:16 ĪPAŠI LABI!	8.09. ☉ 10:23 – 8.09. ☉ 23:45	8.09. ☉ 10:23 – 8.09. ☉ 23:45 ĪPAŠI LABI!	11.09. ☉ 09:35 – 12.09. ☉ 20:08
	13.09. ☉ 12:56 – 13.09. ☉ 16:13		14.09. ☉ 16:57 – 15.09. ☉ 02:16	11.09. ☉ 9:35 – 12.09. ☉ 20:08 ĪPAŠI LABI!	
				15.09. ☉ 17:32 – 16.09. ☉ 11:18	

BURTNIEKU LIELĀKĀ LASĪTĀJA

Valmieras Drāmas teātra aktrise **Regīna Devīte**, tautā pazīstama kā *Ugunsgrēka Zentiņa*, atzīst, ka viņas profesijā būtu labi, ja reizē ar darba grāmatiņu izsniegtu arī baterijas, ar ko sevi uzlādēt. Tādas prakses Latvijas teātros nav, tāpēc Regīna baterijas lādē pa savai modei: sēņojot, dzerot dzintara tēju un uzvelkot jaunu, smuku kleitu. Taču vairāk par visu viņai patīk lasīt – gan dzintaru un grāmatas, gan sēnes un senas terīnes.

▼ *Kristīne Alberte*

Vispirms dzintara gabaliņus kādas 30 minūtes vāru uz mazas uguns – tā ir pirmreizējā apstrāde. Nu, gluži tāpat kā jaunas drēbes izmazgāt pirms valkāšanas. Pēc tam jau rīkojas kā ar jebkuru tēju – ieber krūzītē un aplej ar karstu ūdeni. Dzintara gabaliņi atšķirībā no tējas lapīņām ir lietojami vairākkārt.

Sveķu asaru tēja

Senāk man nenāca ne prātā dzert dzintaru, bet patika lasīt mazos meduskrāsas gabaliņus, kas izskatās pēc jūras bišu (ja tādas eksistētu) ziedputekšņiem – no tumši brūniem līdz dūmakaini dzelteniem. Ar dzintara lasīšanu saslimu Liepājā. Kad Valmieras teātrim tur bija viesizrādes, es brīvbrīžos, slapja nobridusies, vācu mazās sveķu asaras ar domu, ka veidošu dzintara gleznu. Pēc izrādes ļoti jaukā Dombrovskas kundze (kura arī ir dzintaru milētāja) man ziedu vietā uzdāvināja veselu riekšavu Liepājas jūrmalas dārgumu. Tā man šie dzintari mājās stāvēja un gaidīja, kad taps glezna. Gāja laiks, un aizvien biežāk sāku dzirdēt, ka šokolādes SPA iziet no modes, tā vietā nāk dzintars: dzintara masāža, dzintara kosmētika un... dzintara tēja. Pēdējai esot teju brīnumainas spējas, jo tajā esot dzintarskābe, kas dabā sastopama upenēs un smiltsēršķos. Savukārt dzintara eļļa, kas arī izdalās tējā, stiprina imunitāti un atjauno enerģiju. Kā garšo? Nekā. Tāda viegla sveķu nojaušma ir šai tējai.

Nezāļu kokteiļi un enerģijas spridzekļi

Man patik padarīt sevi par izmēģinājuma trusīti – meklēju dažādus veidus, kā atjaunot enerģiju, ieklausos organismā un savā dienas plānā iekļauju to, ko mans ķermenis atzīst par labu esam. Piemēram, lai ātri iegūtu enerģiju un to saglabātu ilgāk par pusstundu, es salasu nezāles un dažādus garšaugus un sablendēju. Sanāk zaļie kokteiļi. Nezāļu putriņai vēl pieleju klāt paniņas. Nē, nē, svaigēdāja neesmu, man jau šķiet, ka cilvēkam ir nepieciešams viss: gan piens, gan gaļa.

Katru rudenī esmu gatava aplaudēt mā-sai Andai par viņas smiltsērķšķu plantāciju. Dzeltēni oranžās ogas ir tādi enerģijas spridzekļi! Sablendēju kopā ar medu un varu aizmirst par aptiekas vitamīniem!

Ši zelta ogā likvidējot stresa sekas, un es no sirds gribētu tam ticēt.

Lībiešu mantojums

Manām dzimtas mājām Burtnieku pagastā ir vairāk nekā simt gadu, un, lai arī tās prasa fizisku darbu, enerģiju un naudu, man tās sniedz labsajūtu un mieru. No vienas puses, esmu fiziski nogurusi, strādājot lauku darbus, no otras – uzlādējos garīgi. Beidzoties padomju laikiem, mēs atguvām savas dzimtas mājas. Iemītnieki tur bija nākuši un gājuši, un nebija tās ne saudzējuši, ne kopuši. Taču, neskatoties uz mājām nodarīto postu un

iznīcinātajām palīgēkām (iepriekšējie iemītnieki tās vienkārši bija nokurinājuši malkā), tās vietas aura bija saglabājusies. Manas kolēģes nereti ierosina: "Aizbraucam, Regīna, pie tevis uz laukiem!" Un uz maniem iebildumiem, ka te jau nekā nav, viņas atbild: "Ir gan!" Mājām ir daudz vārdu, kas mainījušies līdz laikiem: *Igāši, Igates, Igati*. Domājams, tas ir mantojums no lībiešiem, un es priecātos, ja kāds līvu valodas pratējs man iztukotu māju nosaukumu.

Sēņu medības un meditācija

Esmu liela lasītāja - lasu visu un ar aizrautību: grāmatas, dzintāru, dzērvenes, brūklenes un, protams, sēnes. Esmu tipiska latvietē. Sēņošana ir mana meditācija un medības kopā. Diemžēl sēņošanas sezona sakrīt ar teātra sezonas sākšanos, tāpēc nevaru atļauties katru dienu bradāt pa mežu. Taču, kad esmu laukos, tad gan mežā prom. Un tas jau pats nāk pa namdurvim iekšā. Iegājusi mežā, ikreiz skaļi pasaku: "Šodien piektdiena!" Tas ir domāts visām čūskām, lai šīs saprot, ka nav jānāk man pa kājām. Starp citu, čūskas mežā nedrīkst saukt vārdā, lai neatsaucas, tās jāuzrunā par virvēm, šņorēm vai auklām.

Iegājusi mežā,
ikreiz skaļi pasaku:
"Šodien piektdiena!"
Tas ir domāts visām
čūskām, lai šīs
saprot, ka nav jānāk
man pa kājām.

Grāmata kā skūpstis

Grāmatas esmu lasījusi, cik sevi atceros. Tās man vienmēr devušas enerģiju! Kā citādi lai izskaidro šādu faktu: vakarā esmu pārgurusi tā, ka knapi spēju pakustēt, taču paņemu grāmatu, un nogurums pazūd; lasu līdz diviem trijiem naktī, kaut gan esmu sev solījies gulēt, tikko tikšu gultā. Jā, un lasīt es varu visur: autobusā, dārzā,

mežā, virtuvē. Vietai nav nozīmes, galvenais, lai pie rokas būtu aizraujoša grāmata. Kaislīgie lasītāji pazīst tās patīkamās trīsas, kas pārņem, turot rokās jaunu grāmatu, un sapratis mani. Gluži kā pirms pirmā skūpstā – reibinoša neziņa un saldas gaidas.

Atklāti runājot, es lasu visu, pat reklāmas bukletus. Man patīk lasīt!

Ekskursijas kleitu veikalos

Nezinu, ko nozīmē būt šopoholiķei, bet man patīk iet ekskursijās uz apģērbu veikalos. Tas mani iedvesmo un atjauno. Visieciņitākais un visbiežāk apmeklētais veikals, kad esmu Rīgā, ir *Ivo Nikkolo*. Man patīk, ka tas ir vietējais, mūšējais,

jo īgaunī jau mums ir labi nāburgi. Man patīk kvalitāte un tas, ka tērps izceļ nevis manus trūkumus, bet dotumus.

Teātri man ir dota iespēja, kādas nav citām sievietēm – staigāt cita gadsimta tērpos, lai arī tikai dažas stundas vakarā. Laikā, kad bikses ir neatņemama sieviešu garderobes sastāvdaļa, ir jauki sajūst sievišķību, uzvelkot kleitu.

Terīnes stāsts

Man tik ļoti patīk skaisti un seni trauki, jo sevišķi terīnes. Tās man no antikvariātiem salasītas vairākas un stāv plauktā, gaidīdamas savu iznācienu. Kāpēc man vajadzīgi tik nepraktiski trauki? Manā iztēlē ir tāda aina: es esmu izvērijusi zupu, visa ģimene sasēdusies ap galdu, un uz tā ir... terīne.

Mīlestība nerodas tukšā vietā, mani ietekmējis stāsts par mammas mammu, kura tikusi izūtrupēta no bagātām mājām un bijusi spiesta turpināt dzīvot daudz pieticīgākos apstākļos. No iepriekšējās dzīves viņai palikusi tikai grezna zupas terīne, kas kalpojusi kā atgādinājums un solījums, ka vēl nāks labāki un skaistāki laiki.

Ja kāds man stāsta, ka senas lietas no antikvariātiem nav labi turēt mājās, es oponentu, ka savā dzīvē neesmu satikusi sliktus un ļaunus cilvēkus un ticu – arī no traukiem, ko atnesu mājās, saņemtu tikai iepriekšējo saimnieku laimi.

Pērkot traukus antikvariātā, Regina domās pasaka paldies to iepriekšējiem saimniekiem.

Un es nemaz negribētu dzirdēt citas frekvences, saņemt ziņas no Sīriusa vai atklāt, ka mans pagalmis ir NLO lidlauks.

"Dievkociņš, tāpat kā lupstājs, pie mājas jāstāda suņa vietā – abi augi aizsargā pret sliktu," stāsta Regīna. Un dievkociņš ir lielisks garšaugš. Sevišķi labi iet kopā ar biežpienu."

Visi akmeņi nāk no netālu esošās Smiltsvēveru upītes. "Samakšķerēju un nesu mājās," smeļ Regīna.

Akmeņu makšķerniece

Iedomājieties, akmens taču ir tik sens! Pat tautasdziesmās dzied par ūdentiņu un akmentiņu, kas dzīvo saules mūžu. Tad nu es vienā ilgdzīvotājā – ūdenī meklēju otru akmeni.

Akmeņi mani ir valdzinājuši vienmēr – gan pelēkie laukakmeņi, gan dārgakmeņi. Man patīk lasīt stāstus par tiem un patīk iztēloties, ko tāds parasts upes oļis ir piedzīvojis. Starp citu, Latvijā ir atrodamī granāti. Viens tāds ir manu lauku māju pamatos. Protams, nezinātājs to nepateiks, jo šis akmens nav uzpulēts un neatrodas greznā ietvarā. Pašai granātu rotu man nav, bet mājai gan.

Koku aizstāve

Runas par manu floristes un dārznieces talantu ir krietni pārspīlētas. Jā, man patīk veidot floristikas darbus, sevišķi, ja ar tiem varu iepriecināt mīļus cilvēkus. Iāču galvenā dārzniece ir mana mamma. Es vairāk esmu baudītāja. Man ļoti patīk rozēs un to smarža. Kāda pazīstama floriste man izstāstīja, ka cilvēki dzīvo zemes vibrācijās, bet rožu smaržai ir augstākas vibrācijas. Ko tur liegties, gribu būt garīgāka, tāpēc bāžu degunu visās rozēs un vācu ziedlapīnās, lai smaržot varētu arī ziemā.

Esmu arī nepraktiska, piemēram, vecām ābelēm, kas sen vairs neražo, esmu pieskīrusi "mūža maizi". Tāpat aizstāvu ozolu pagalmā, ko mamma ar mūsu grib no-cirst, lai pasargātu jumtu no iespējas, ka negaisa laikā koki varētu tam uzgāzties. Esmu pārliecināta – ozoli ir pateicīgi, ka tos aizstāvu, un uz jumta nekritīs.

Citādā pasaule

Es nereti aizdomājos par to, vai paralēli manai dzīvei patiešām pastāv kāda cita pasaule. Mēs pasauli sajūtam ar piecām maņām: ožu, garšu, tausti, dzirdi un redzi. Tas patiesībā ir sasodīti maz, ja mēs sākam domāt lielos mērogos. Taču esmu par to priecīga un Dievam pateicīga! Un es nemaz negribētu dzirdēt citas frekvences, sapņot ziņas no Sīriusa vai atklāt, ka mans pagalmš ir NĻO lidlauks. Taču, iespējams, ka skudrai mana pasaule ir pilnīgs kosmoss, un, ja es to stīkda burkā aizvestu uz Rīgu, skudrai tas būtu tikpat vienlīga kā man dzīvo uz Marsa. ☺

ATKAL JAUNA RUBRIKA! Ģeometrija mūsu dzīvēs ir ne tikai skolas laikā. Aplis, trijstūris, kvadrāts... Visas šīs figūras sastopamas ik uz soļa, bet vai aizdomājamies, kā tas mūs ietekmē?

Aplis: enerģija, kas neķeras stūros

Senie latvieši ap kapiem aizsargam allaž cēla apaļu akmens nožogojumu, savukārt Tibetas mūki vēl joprojām meditē, zīmējot riņķveida mandalas. Kāpēc apļa simbolika ir tik universāla dažādās kultūrās, un kas paslēpies tā enerģētikā?

▼ *Līva Romane*

Visa sākums un beigas, vienotības, mūžības un dabas ritējuma simbols, reliģisko mācību stūrakmens un universāls dažādu mākslas nozaru elements.

Lai gan apļa zīmei ir vairāki skaidrojumi, paradoksāli, ka tie cits citu neizslēdz un savstarpēji nekonfliktē. To savā kultūrā izmantoja gan senie ēģiptieši, gan baltu senči, un pat mūsdienās dažādas komerciālas firmas apli cenšas ieviest savos logotipos. Dziednieki, kultūras un ezoterikas speciālisti visi kā viens atzīst, ka simbolā paslēpta spēcīga enerģētika. Vien jāuzmanās ar tās izmantošanu ikdienā, jo panāktais efekts atkarīgs ne tikai no precīzi uzvilktā apļa, bet arī no vilcēja nodomiem un rīcības darbības laikā.

Intuitīvi pieņemams

Apļa simbolika ir universāla. Nepastāv tautas un kultūras, kur tā nebūtu pazīstama.

Lai gan dažādas nianšes var atšķirties, apļa nozīme ir līdzīga – tas ir mūžības, vienotības un pilnības izteicējs. Tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janina Kursīte skaidro, ka svarīgi saprast – jau pati kultūra uztverama kā aplis: “Māksla, reliģija, kultūra – tās visas iet tieši pa apli, nevis kvadrātu vai trapecīti. Trīs koncentriski apli simbolizē pagātne, tagadne un nākotne, un bez šiem trim mēs nevaram – pagātne ir ar mums, katrs gaida nākotni, tagadnē mēs esam šobrīd un bieži vien tajā griežamies kā vāveres ritenī, kas arī, starp citu, ir viens no apļa idejas iemiesojumiem.”

Mūsu zemapziņā noapaļotas formas ir jau kopš dzimšanas, arī dabā nav četrkantainu formu, tās visas ir cilvēka veidotas. Ekstrasense Sarmīte Makarova teic, ka aplis apkārtējā vidē zīdāinis meklē jau tūlī pēc nāksanas pasaulē: “Tik mazs bērns vēl skaidri neredz, bet jau meklē māmās krūti. Arī kāds eksperiments pierādīja, ka starp divām formām – apli un kvadrātu – bērns pilnīgi noteikti labprātāk izvēlas apli. Tiekšanās pēc aplim mums ir instinktos.” Arī ikdienā lietotie priekšmeti apļa formā cilvēkam zemapziņas līmenī ir vieglāk saprotami. “Būtu taču grūti un mulsoinoši dzert no kantainas krūzītes, vai ne?” retoriski jautā Sarmīte Makarova. Aplis enerģija kustas, tai nav stūru, kur aizķerties, tāpēc jau intuitīvajā līmenī tas kļūst par drošu patvērumu.

tāk izvēlas apli. Tiekšanās pēc aplim mums ir instinktos.” Arī ikdienā lietotie priekšmeti apļa formā cilvēkam zemapziņas līmenī ir vieglāk saprotami. “Būtu taču grūti un mulsoinoši dzert no kantainas krūzītes, vai ne?” retoriski jautā Sarmīte Makarova. Aplis enerģija kustas, tai nav stūru, kur aizķerties, tāpēc jau intuitīvajā līmenī tas kļūst par drošu patvērumu.

Aizsargā no nevēlamā

Baltu kultūrā aplis kalpojis kā palīgs dažādos rituālos, bijis maģijas un mistērijas simbols. Tas pasargāja, aizsargāja. “Ja, piemēram, cilvēkam bija bail no spokiem vai kāda cita nelabā, to aizsargāja ar nazi apgultu uzvilktu apli. Tāpat, kad pirmoreiz lopus dzina ganos, vidū iesprauda riksti, gans pulkam apskrēja trīs reizes apkārt. Uzskatīja, ka tāds aplis pasargā no vilku uzbrukuma,” stāsta profesore Janina Kursīte. Kā aizsardzības simbols aplis kalpojis ne tikai baltu kultū-

Saules zīme

Lai gan vārds "aplis" latviešu literārajā valodā ienācis tikai 20. gadsimta sākumā, simbols senču kultūrā bijis pazīstams jau kopš tās pirmsākumiem. "Ar apli mūsu senčiem saistījās daudzas maģiskas lietas, taču galvenā simboliskā apla reprezentante mūsu kultūrā ir saule," skaidro profesore Janīna Kursīte.

Arī Saules kalendāram, kas mūsu kultūrā ir gada ritējuma, saulgrīžu un svina mo dienu tradicionālais rādītājs, ir apla forma. Dziednieks un pirtnieks Ziedo-

nis Kārklīšs, piekřitot Janīnai Kursītei, teic, ka aplis pašā pamatā baltu kultūrā ir visvienkāršākā no saules zīmēm: "Tajā pašā laikā aplis attēlo arī saules ceļu debesīs – kā tā no rīta uzlec, pa dienu rit, vakarā noriet un naktī aiziet uz Zemes otru pusi, tad atkal uzlec."

Viņš uzsver, ka pamatā ir divu veidu saules zīmes – aplis un kvadrāts, kas izveidojies, jo apla formu ieaut tautas tērpos, jostās un segās gluži vienkārši nav bijis iespējams.

Senajiem latviešiem* rokassprādzēs nekad nebija pilnīgi noslēgts aplis, arī gredzeni bija spirālveida. Tādā veidā enerģija tika pastiprināta, tā koncentrējās, bija izmantojama un palīdzēja.

rā, arī, piemēram, Amerikas kovboji naktis pārlaida apla formā nolikta laso vidū. Uzskatīja, ka tajā netiks čūskas, tāpēc droši var nakšņot.

Aizsardzība nepieciešama ne tikai ikdienas dzīvē, bet arī rituālos, kur aplis nereti savu maģisko funkciju pilda gan kā aizsargelements, gan enerģijas devējs. Dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka tas bieži lietots uguns rituālā: "Ir centrālais uguns kurss, ap to ir aplis ar astoņiem uguns kuriem, kas novietoti atbilstoši debespusēm. Tie uztur to, kas notiek rituāla iekšpusē, jo tā ir informācija, kas nav jāpauz uz āru." Viņš atminas, ka bijuši arī dažādi neparasti gadījumi, kad vērotāji no malas centušies neierastās izdarības iemūžināt, taču fotoattēlā skaidri bijis redzams viss līdz aizsargājošajam astoņu uguns kuru aplim, taču aiz tā – migla, nesaņemami objekti.

Senākos laikos kapsētām apkārt allaž bijuši akmens vaļņi, kas savā būtībā kalpojuši kā maģiskie apli, lai norobežotu aizsaules

RITUĀLS ENERĢIJAS LĀDIŅAM

Iesaka dziednieks ZIEDONIS
KĀRKLĪŠS

No rīta pēc pamošanās ieteicams brīvi nostāties, aizvērt acis un sev priekšā izteļē uzzimēt saules zīmi aptuveni metra diametrā. Krāsu var izvēlēties pēc intuitīvām izjūtām vai izmantot to toni, kas tuvāks un patīkamāks ikdienā. Pēc tam jāspers solis uz priekšu un jāiekāp pašā uzzimētajā saulē, ļaujot krāsu pozitīvajai enerģijai sevi papildīt. Ja laika ir pietiekami, šādā veidā izejiet cauri visu varavīksnes krāsu apliem, tad enerģijas līmenis bus vēl augstāks. Savdabīgā rīta rosmē palīdzēs saglabāt enerģiju visas dienas garumā.

dzīvi no ikdienas. "Kādreiz kapu sargi dzīvoja turpat aiz vaļņa pie kapiem, un neviens viņus netraucēja. Taču mūsdienās vietas, kur šie vaļņi ir nojaukti un blakus iet ceļi, notiek ļoti daudz avāriju," novērojis Ziedonis Kārklīšs. Viņš iesaka ap kapiem uzcelt kaut vai pamatīgu sētu bez izteiktiem stūriem, kas varētu pildīt līdzīgu funkciju.

Energētiskās rotas

Apla simbolika bieži sastopama dažādās rotaslietās: gredzenos, rokassprādzēs, kaklarotās. Dziednieks Ziedonis Kārklīšs gan norāda uz kādu tagadējo rotu būtisku atšķirību no senču mantojumā atstātajām: "Senajiem latviešiem rokassprādzēs nekad

JAUNO PSIHOLÓGIJU CENTRS

Tavas personības attīstībai un robseslākam!

NLP praktiķa kurss

10 mēnešu kurss trešdienu vakaros no 11. septembra, latviešu valodā

Brīvdienų kurss no 12. oktobra

Pasniedz Dace Rolava u.c.

Koučinga kurss

"Es mainos, lai radītu savu dzīvi"

3 mēnešu kurss
no 10. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Laila Zariņa

Praktiskā Numeroloģija

3 mēnešu kurss
piektdienās no 20. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Daiga Svarena

Numeroloģija jeb praktiskā arifmoloģija

3 mēnešu kurss
no 11. septembra, krievu valodā
Pasniedz Andrejs Žandrs

Pilna informācija par bezmaksas iepazīšanās vakariem, kursu sākumu un programmām www.nlp.lv

Visa informācija par visiem kursiem un semināriem, kā arī pietiekami

www.nlp.lv

Stabu iela 58, 3. stāvs, Rīga
Tāl. 26575571, info@nlp.lv

nebija pilnīgi noslēgts aplis, arī gredzeni bija spirālveida. Tādā veidā enerģija tika pastiprināta, tā koncentrējās, bija izmantojama un palīdzēja. Ja kā rotaslietu uzliekam sev apkārt noslēgtu apli, tas traucē enerģijas plūsmu.” Arī mūsdienās dziednieks aicina izvēlēties tieši šādas rotas, nevis pilnībā noslēgtos aplis, jo tādējādi varot sākties dažādas problēmas – no neliela noguruma līdz pat lielām neveiksmēm un nepatikamiem veselības sarežģījumiem.

Savukārt saktas noslēgta apla formā kālo kā lieliska aizsardzības un spēka zīme, jo īpaši, ja uz tām iegravēti piemēroti simboli. “Ja šādas saktas pareizi uzliek uz enerģētiskajiem centriem, tad pa to līniju viss notiks ļoti labi un spēcīgi,” piebilst Ziedonis Kārklīns. Arī profesore Janīna Kursīte uzskata, ka saktas bijušas īpaši spēcīgas: “Saktas ir apaļā, tā tad saules formā. Tās atvairā ļaunumu, arī ļauno aci, kura nevar šim aplim izklūt cauri un nodarīt cilvēkam ko sliktu.”

Meditāciju palīgs

Ne tikai baltu senči, bet arī citas kultūras un reliģijas apli izsenis izmantojušas dažādos rituālos un maģiskās aizsardzības veicināšanā. Kristietībā apli mēdz uztvert kā Dieva monogrammu, kas sevi ietver pilnību un Dieva bezgalību. Savukārt trīs savstarpēji saslēgti apli simbolizē trīsvienību un izmantojami kā pamats dažādu fresku, griestu un

sienu gleznojumu radīšanā. Arī dažādu grupu sanākšanas gan musulmu un vaišnavu apvienībās, gan ar reliģiju nesaistītās organizācijās bieži notiek apli, tādējādi tiek nodrošināta brīva enerģijas plūsma un darbs ir efektīvāks. “Aplis, zīmēts vai jebkurā citā formā, rada cilvēkam emocionālu drošības izjūtu, tāpēc tas ir tik efektīvs,” piebilst ekstrasense Sarmīte Makarova, uzsverot, ka piemērus apla izmantošanai mācībās un reliģijās varot ieraudzīt teju katrā to aspektā.

Sarmīte Makarova māca arī mandalu zīmēšanu dažādām interesentu grupiņām. No sanskrita (senā indiešu valoda, kas radusies pirms aptuveni 2300 gadiem) tiešā, vienkāršotā tulkojumā “mandala” nozīmē riņķis, aplis. Sarmīte skaidro, ka Tibetā mandala ir ļoti attīstīta gan kā mākslas forma, gan kā meditācijas rituāls. Viņa palīdz to apgūt arī saviem skolniekiem. “Es mācu cilvēkiem ieskatīties sevi, mandalas ir tikai kā palīginstrumenti. Pēc tam darbinus analizēju, bet ar laiku cilvēki to iemācās darīt paši. Tas ir dziedējošs process, jo sāk mijiedarboties smadzeņu abas puslodes, un cilvēks pieklūst tādām emocijām, par kuru eksistenci nav pat nojautis,” teic Sarmīte.

Mandala simbolizē tiekšanos uz gari-go centru, tāpēc arī zīmēšanas process notiek atbilstoši – izkārtojot mākslas darbu apvienojošo viduspunktu. “Piemēram, Tibetas smilšu mandalas ir daļa no vesela rituāla, kurā ietilpst gan tekstu lasīšana, gan dziedā-

šana. Mandala jeb riņķis tiek veidots lvinājums apgaismotām būtnēm, tāpēc veidojumiem jābūt grezniem,” skaidro mīte. Šādos rituālos pirms mandalas došanas īpaša tehnika ar drupinātu maru stundām ilgi tiek attīrīta telpa. Kad, rievērojot klosteros glabāto tekstu nor mandala gatava, tā tiek izjaukta, saslaucī sabērta vāzē, simbolizējot visa materiāla pastāvību. Uzskata, ka šim smiltīm pi dziedinošs spēks.

Atgriešanās pie sākumpunkta

Gan dzejā, gan prozā iecienīta ir ap da kompozīcija stāsta veidošanā, visva tā izpaužas mitoloģiskajā prozā. “Tā tiek tēts mitoloģiskais jeb cikliskais domāša veids – visa beigas vienlaikus ir arī visa kums. Tas zemāpziņas līmenī nomierina rakstītāju, gan lasītāju – nekas nav pazaud mēs atgriežamies sākumpunktā, lai sāktu jauna,” skaidro literatūr/inātniece profes Janīna Kursīte.

Kopumā apla kompozīcija lietīškā mākslās gan vairāk raksturīga Austrumu tām, Eiropā populārākas ir kantainās, čestura kompozīcijas, piemēram, arhitektūrā. “Mēdz teikt, ka klejotājtautām raksturī aplveida struktūru dominance, jo tās nek nepiesaistās vienai noteiktai vietai, savuka zemkopjiem vai kultūrām, kas veidojušās l zemkopju kultūras, raksturīgas četrstūra v kvadrāta struktūras,” piebilst profesore. Mū dienās gan abas šīs kultūras ievērojami s plūst, veidojas to sajaukums, padarot robeža brīvākas, ļaujot emigrēt un vairs nebūt pi saistītam kādai konkrētai ģeogrāfiskai vietai

Harmonijas uzvaras gājiens

Apla simbolikas lietošana iecienīta ar mūsdienu vidē, piemēram, dažādu firmu lo gotipos un reklāmās. Ekstrasense Sarmīte Makarova uzskata, ka tas notiek, jo nozarē strādājošie cilvēki pamazām ir izpratuši apla spēcīgo psiholoģisko nozīmi, radot cilvēkā uzticības, drošības sajūtu un asociējot sevi ar formu, ko cilvēks uzmeklē tīri instinktvī. “Jo vairāk būs apaļo formu pasaulē, jo cilvēki harmoniskāk jutīsies,” piebilst Sarmīte.

Dziednieks Ziedonis Kārklīns gan atgādina, ka ar jebkuru simbolu ir jābūt uzmanīgiem, jo tas var ietekmēt gan pozitīvi, gan negatīvi. Zīme kā atsevišķs objekts nevar tikt definēts kā slikti vai negatīvs, viss atkarīgs no tā, kā to izmanto, jo piemērotā situācijā, ar piemērotām domām labu un vērtīgu ieguldījumu varam saņemt no katras zīmes. “Aplis ir saules zīme. Taču jāatceras, ka tā ir dievišķā uguns un spēj gan sasildīt, gan iznīcināt,” viņš atgādina. ☺

Apla maģija ikdienā

✦ Puķes mājas dārzā vislabāk stādīt apli un vidū atstāt nelielu vietīnu sev. Baudīt ziedu skaistumu no iekšpuses būs krietni vērtīgāk, tās dos enerģiju. Taču neaizmirstiet pirms tam izpētīt arī konkrēto augu enerģētisko nozīmi. Piemēram, bazilīks veicina materiālo labklājību.

✦ Lai enerģētiski norobežotos no apkārtējās vides, atliek vien ap sevi novilkt apli. Senie latvieši šādi

pasargāja gulvietas, lai naktī tos neapciemotu nelūgti viesi no garu pasaules.

✦ Izvēloties rokassprādzes, kaklarotas un gredzenus, priekšroka jādod aplēm ar pārrāvumu tajos. Tādējādi netiks ierobežota enerģijas plūsma, tā pārvietosies brīvi.

✦ Mājas iekārtošanā apla ornamenta izmantošana teju vienmēr būs pozitīva. Noapaļotu formu tuvumā cilvēks jūtas drošībā un harmonijā.

Aplis dažādās kultūrās

FEN ŠUI aplis reprezentē metāla stihiju, plaši tiek izmantots arī *in jaņ* simbols.

KĪNAS simboli *in jaņ*, kas ietverti riņķī, reprezentē labā un sliktā līdzsvaru, vīrišķā eksistēšanas neiespējamību bez sievišķā, un otrādi. Divi pretēji, tomēr savstarpēji papildinoši spēki.

RAGANAS trīskāršu apli izmantoja dieviešu izsaukšanā: mātes, jaunavas un vecenes. Arī pentaklā piecstaru zvaigzne ir ietverta aplī, kas simbolizē vienotību.

INKU Saules dievu ierasts attēlot kā mirdzošu staru apvītu apļveida disku ar cilvēka seju.

ĒGIPTIEŠIEM Uroboross zīme (čūska, kas iekodusies sev astē, veidojot noslēgtu apli) simbolizē paradīzi un pilnību.

GRIEĶIEM Uroboross simbolizē kustību, kurai nav ne sākuma, ne gala.

SKANDINĀVU MITOLOĢIJĀ

Jormunganda (čūska, kas iekodusies astē un apjzusī visu zemi) simbolizē pasaules sākumu un galu.

KLASISKAJĀ ASTROLOĢIJĀ aplis ir viena no izplatītākajām figūrām, mūžības, vienotības un bezgalības simbols. Sadalot apli četrās daļās, veidojas debespuses un gadalaiki. Aplis simbolizē arī debesis, savukārt kvadrāts – Zemi.

Lielvārdes jostas noslēpuma glabātāja

Audēja, tautas daiļamata meistare **Aina Grīnvalde** ir viena no retajām audējām pasaulē, kura prot aust dižo Lielvārdes jostu. Un ne tikai to. Viņa prot aust daudzu novadu tautastērpu jostas un to zīmes lasa kā grāmatu. Taču Lielvārdes dižjosta ir viņas mūža lielā mīlestība.

▼ *Bunta Vintere*

Salikusi sīksiciņa pār stellēm, audēja Aina Grīnvalde par sevi var radīt mānīgu iespaidu, it kā viņa savos teju 80 gados būtu vārģa un nevarīga. Taču viņas rokas, apradušas ar būvniecības un kokapstrādes darbiem, joprojām ir gana stipras un balsi var just krampī. Ne viņa žēlojas par to, ka nevar bez atbalsta pastaigāt, ne lūdz kādam palīdzību, drīzāk otrādi – šķiet, viņa joprojām ir ģenerālis pašas rokām uzceltajā mājā, kurā audzināja dēlu un trīs mazdēlus. Uzmaukusi pār pieri pēcoperācijas laikā uzaditu micī, viņa katru dienu citīgi darbojas ar stellēm, lai austu desmitiem un simtiem prievišu un jostu. Stelles, starp citu, viņa izgatavojusi kopā ar dēlu.

Sieva ar asu prātu

Aušana Ainas kundzei patikusi kopš bērnības, kad viņa savās dzimtajās mājās Madonas pusē redzējusi vecmāti aužam palagus. Taču jaunībā viņai ne prātā nenāca nodoties aušanai Pirmkārt, viņai šķita, ka to jau prot un laiks iemācīties kaut ko jaunu. Otrkārt, padomju laikos viss, kas bija saistīts ar etnogrāfiju un latvisko dzīvesziņu, tika noliegts. Tāpēc Aina devās uz Jelgavu studēt kokapstrādi un nekad to nav nožēlojusi. “Man patīk koks. Tās ir silts, miļš un patīkams,” saka Ainas kundze, noglāstot ar roku stelles. “Un palūkojieties uz griestiem!” viņa ar roku norāda uz pašas celtās mājas griestiem, ko veido koka dēli. “Tajos var lūkoties ka gleznā.”

Aina Grīnvalde 25 gadus nostrādāja vienā no Jelgavas būvmateriālu rūpnīcām, sākumā kokapstrādes cehā par meistari, tad galvenā mehāniķa nodaļā un visbeidzot par konstruktoru daļas priekšnieka vietnieci. “Ui, bija interesanti!” spīdošām acīm saka Ainas kundze un uzsver, ka viss, kas saistīts ar inženierzinātnēm, viņai allaž šķitīs liela vērtība. Tieši tāpēc arī viņas dēls un visi trīs mazdēli Latvijas Lauksaimniecības universitātē studējuši eksaktās zinātnes. Dēls Ainārs Galiņš ir Lauksaimniecības enerģētikas institūta direktors. Kad viņam bija 15 gadi, bet pašai Ainas kundzei – 42 gadi, abi kopā sāka celt ģimenes māju. Divatā viņi to ne tikai uzcēla, bet paši arī izgatavoja mājai skapjus un plauktus, kas kalpo joprojām. Un Ainas kundze vēl aizvien ar to ļoti lepojas – ne kura katra sieviete ko tādu dabūtu gatavu. Mājas būvēšana un mēbeļu gatavošana viņai bija tas pats, kas citām sievietēm pavārmāksla un rokdarbi, – hobijs. “Man joprojām patīk viss, kas saistīts ar tehniku. Tagad blakus mūsu mājai ierīko

Urdošās ziņkāres dēļ viņa mēģinājusi krāsot tos tāpat kā senatnē – ar madaru saknēm, ozollapām, redīsu lakstiem un sīpolu mizām, lai tie izskatītos gluži kā tolaik, kad cilvēki visu gatavoja savām rokām.

kanalizācijas sistēmu, un es ar lielu aizrautību skatos, kā strādā traktortehnika,” saka Ainas kundze.

Lūk, tieši matemātiskā domāšana aizvedināja Aina līdz aušanai 50 gadu vecumā, kad viņa nolēma iet pensijā un atklāja, ka nevarēs nosēdēt, rokas klēpi salikusi. Pensija bija pārlietu maza, turklāt gribējās arī kādu izaicinājumu asajam prātam. Ta kā viramāte bija atstājusi mantojumā lielas auzamās stelles, Ainas kundze pamēģināja ar tam strādāt, un... iepatikās. Tād viņa kopā ar dēlu izgatavoja divas mazākas stelles un darbina tās katru dienu, no krāsainiem dzīpariem izveidojot sarežģītas rakstu zīmes. Noslēpumainas tiem, kas neprot tās lasīt, un ļoti būtiskas tiem, kas saprot, ko kāši, ķekši un krusti nozīmē.

LIELVĀRDES DIŽJOSTAS RAKSTU NOSLĒPUMS

“Lielvārdes josta ir dzīva,” pārliecinoši nosaka audēja Aina Grīnvalde, kura savā mūža laikā ir uzaudusi vismaz 70 Lielvārdes dižjostas. “Visas manas pirmās jostas bija brāķis – lai tās uzaustu, es ar lineālu un pirkstu vilku līdzī zīmēm jostas paraugā, ko ņēmu no pagājušā gadsimta 30. gados nodrukātas grāmatas. Aužot pēc grāmatas, manī nebija brīvības, es nevarēju ieauzt jostās to gara spēku, kas man ir. Tagad, kad visus rakstus zinu no galvas, aužu, lūkojoties tikai uz jostu un domājot par to. Lai austu Lielvārdes dižjostu, jābūt labam noskaņojumam, nedrīkstu būt satraukusies vai dūsmīga. Es ieaužu labestību un laba vēlējumus.”

Kad jāauž
ugunskrusts, es to ik
pēc brīža mīļi noglāstu,
un man ir sajūta, ka
tas mani sasilda. Es
vienmēr pie sevis
nodomāju – vai, cik
labi! Tas man palīdzēs!

Zīmes sargā un palīdz

“Katru dienu sēžu stellēs. Atklāti sakot, tā kā pa kāpnēm vairs nevaru pastaigāt, neko citu arī nevaru padarīt,” bez vismazākās nožēlas saka Aina Grīnvalde, kas teju 30 gadu laikā kļuvusi par vienu no visaugstāk novērtētajām tautas daiļamata meistārēm Latvijā. Viņa arī ne tikai jostas, prievītes un grāmatzīmes, viņa ir uzaudusi vismaz 70 Lielvārdes dižjostas, audusi un šuvusi tautas tērpus – viņas rokām darināti vismaz 30 Zemgales novada brunči. Turklāt urdošās ziņkāres dēļ viņa mēģinājusi krāsot tos tapat kā senatnē – ar madaru sakiņiem, ozollapām, redīsu lakstiem un sīpolu mizām, lai tie izskatītos gluži kā tolaik, kad cilvēki visu gatavoja savām rokām.” Tas ir ne-želīgi interesants izzināšanas process. Gribēju zināt, kā sendienās iegūtas krāsas un vai mūsdienās arī tas ir iespējams,” lietiski paskaidro Ainas kundze. Tikai krāsas gan viņa kodināja ar kālija bihromātu un vara vitriolu, nevis aitu mēsliem un urīnu kā senos laikos.

ZINĀT, KAS IR CELAINES?

Aina Grīnvalde ir viena no retajām tautas daiļamata meistārēm, kas prot aust celu tehnikā. Tehnika savu nosaukumu ieguvusi no celu galdiņiem jeb dēlišiem, kuros ievērtie velku pavedieni aušanas laikā maina vietas līdz ar dēlišu pagriezieniem. Celu tehnikā iespējams izaust garenisku svītru, šķērsvītru, skuju rakstus. Visbiežāk šādi auž par celainēm sauktus grožus, jostas un prievītes, ar ko apdarinātas segeņu un sagšu malas. Visvairāk celaines atrastas Latgalē. Celu aušanas tehnika bijusi pazīstama jau Senajā Ēģiptē, viduslaikos tā bija ļoti populāra Ziemeļeiropā, taču Latvija ir viena no retajām vietām, kur audēji joprojām pieprot šo sarežģīto aušanas tehniku.

Tagad, kad brunčus noaust grūti, Ainas kundze vislabprātāk auž jostas, izrakstidama tās rakstu rakstiem. Nekādām improvizācijām viņa neļaujas – tikai etnogrāfiski precīzas jostas, kuru raksti veidoti pēc arheoloģiskajos izrakumos atrastajiem paraugiem. Viņai ir grāmatu grāmatas par latvju zīmēm, etnogrāfiju un arheoloģiskajos izrakumos atrastajiem audumu fragmentiem, no kuriem izsecināms, kādas rakstu zīmes bija latviešiem. Pelēkbaltās kokvilnas un linu jostas, ar ko “dāmas apjož kleitīņas”, Ainas kundze izraksta pēc sirds patīkšanas. Un pusgadu vecajai mazmazmeitiņai Laumai viņa pasniedza jostu, ko veido saules, tēva, mātes un Laimas zīmes. Visas latvju zīmes ir spēcīgas, uzskata Ainas kundze.

“Ugunskrusts man ļoti patīk. Kad jāauž ugunskrusts, es to ik pēc brīža mīļi noglāstu, un man ir sajūta, ka tas mani sasilda. Es vienmēr pie sevis nodomāju – vai, cik labi! Tas man palīdzēs!” stāsta Ainas kundze un, šķiet, kļūst nepacietīga, minēdama, ka viņai celu tehnikā jānoauž divas zili dzeltenas

Māras jostas. Vienā Māras jostā ir 49 dažādi ugunskrusti! “Un zalkša zīme man ļoti patīk. Starp citu, Krustpils jostā ir vairāk skaistu zīmju nekā Lielvārdes jostā. Vienīgā jostā, kurā esmu atradusi zalkti ar kronīti, ir Krustpils josta! Man patīk arī Valmieras josta, kurā ir saulītes saulītēs – baltā saulīte tumšākaj saulītē iekšā.”

Protams, visgrūtāk uzaust Lielvārdes dižjostu – tai jāvelta aptuveni mēnesis ik dienas darba. Tajā ir gan ugunskrusti, gan zalktis, gan Dieva, gan Māras zīme, arī Ūsiņa zīme, kas Ainas kundzei šķiet visgrūtāk uzaudzama. “Lielvārdes jostā ir viss mūžs, no bērniības līdz mūžībai,” uzsver audēja. “Es gan nepārdomāju savu dzīvi, es domāju labas domas, lai jostā varētu just labestību. Ja māte pasūta jostu, ko dāvinās dēlam un kāzām, man jādomā labas domas, jo māte taču vēl savam dēlam vislabāko. Josta nodrošina labestību, pārticību un aizsardzību no ļaunuma. Kad josta ir noausta, man ir liels gandarījums – esmu izdarījis labu darbu.”

Latvju zīmes Lielvārdes jostā AINAS GRĪNVALDES TULKOJUMĀ

✦ Trīsstūris vai kāsis ar smaili uz augšu – **DIEVA ZĪME, TĒVA ZĪME.** Tā simbolizē debesu jumu, vīrišķo spēku, gaismu un tiekšanos uz augšu. Valodnieki uzskata, ka sākotnēji vārds “Dievs” nozīmēja to pašu, ko debesis.

✦ Trīsstūris vai kāsis ar smaili uz leju – **MĀRAS UN MĀTES ZĪME.** Māra ir sievietes dievība, auglības devēja, zemes un pazemes dievība. Kopā ar Dieva zīmi Māras zīme simbolizē līdzsvaru un saskaņu. Māras trīsstūris var būt arī sazarots un kuplināts, ir arī Māras krusts jeb krustukrusts.

✦ Divi sakrustoti kāši – **JUMIS.** Tā ir auglības zīme, ar ko saistīti dažādi labības plaušanas un ražas rituāli. Viena no senākajām zīmēm, kas atrasta arī uz svētkmeņiem. Par Jumja mājvietu uzskata divas kopā saaugušas vārpas, ziedus, riekstus. Jumi bieži ieaūž jostās, to iecērt virs durvīm, pagrabiem, klētīm un skapjiem. Zīme tiek novietota arī spēru galos, nodrošinot bagātību, satīcību un mājas svētību.

✦ Četri slīpie krusti, savienoti kopā, rada **AKAS ZĪMI**, ko Aina Grīnvalde sauc par “ozolīti”. Šajā zīmē savienojas augša ar leju, zeme ar pazemi.

✦ **KRUSTA ZĪME.** Tas ir viens no senākajiem rakstu elementiem, kas atrodams visās kultūrās. Tā sargā, svēta un nes laimi. Senās baltu ciltis krusta zīmi

lietoja kā maģisku aizsargzīmi pret visu ļauno. Tā arī simbolizē sasaisti starp debesīm un Zemi, vīrišķo un sievišķo.

✦ **ČETRINIEKS.** Gandrīz visas rakstu zīmes Lielvārdes jostā izkārtotas ornamentos pa četri. Aina Grīnvalde nezina, kāpēc tā, bet domā, ka tas varētu būt saistīts ar simbolismu. Četri visām tautām simbolizē veselumu, stingrību, kārtību, stabilitāti.

✦ **UGUNSKRUSTS JEB SVASTIKA.** Viena no vecākajām senču zīmēm, kas arheoloģiskajos izrakumos atrasta uz lietām, kuras attiecināmas uz 3.–4. gadsimtu. To mēdz dēvēt arī par zaru krustu. Tā kā ugunskrusts saistīts ar sauli un Laimu, to mēdza iegriezt bērnu gultiņas galā vai ieaust jostā, ar kuru aptina bērnu. Kādreiz Augškurzemē esot bijusi tradīcija, bērnam piedzimstot, viņa mājas spāres galā pakārt ugunskrustu, ko noņēma tikai tad, kad šis cilvēks nomira. Jostās šī zīme tiek ieausta, lai pasargātu no ļauna, vēlētu laimi, veiksmi un bagātību.

✦ Četrstūris ir **SAULES ZĪME.** Sauli apzīmē arī visi apaļie ornamenta, taču saules simboliem grafiski uzsvērtā vidusdaļa, kas tiek kuplināta ar citiem sīkiem rakstiem, tāpēc saules zīmes atvasinājumu ir ļoti daudz. Saule ir mūžīgās kustības un dzīvības simbols, tā

tiek uzskatīta arī par visu bērnu māmiņu. Bieži Saules zīme vienā rakstā atkārtojas vairākas reizes, apzīmējot maģiskos auglības un siltuma rituālus. Saules zīme bieži tiek lietota sievietes rotās un apģērbos, visvairāk Saules zīmju ir atrodams uz tiem darbarīkiem, kas meitām vajadzīgi pūra darināšanai. Saules raksti ir paši svarīgākie sievietes goda tērpu rotājums, tāpat tie ir neiztrūkstoši kāzās līgavainim dāvināmo cimdu un zeķu rakstos.

✦ Divi ar mugurām pretī salikti E burti ir **ŪSIŅA ZĪME.** Ūsiņš bija zirgu aizgādnieks un bišu dievība. Senākajos priekšstatos Ūsiņš piederēja pie debesu dievībām, bet pamazām viņš aizvien vairāk tika saistīts ar pavasari un zirgiem. Tas ir arī auglības simbols.

✦ Horizontāls S burts ir **ZALKŠA ZĪME**, kas simbolizē gudrību un zintniecību. Zalktis tika uzskatīts par svētu dzīvnieku, vienu no Māras veidoliem, kas saistīja šo sauli ar viņsauli. Uz zalkša muguras var būt saules zīmes, Krustpils jostā ir redzams zalktis ar kroni.

✦ **SKUJIŅA JEB LAIMAS ZĪME.** Viena no senākajām zīmēm. Laima ir likteņdievība, kas pārtrauga mūža gājumu. Simbols, kas izmantots kāzu un bērnu rituālos.

Kāpēc Lielvārdes josta ir tik īpaša?

✦ Tā ir iekļauta Latvijas kultūras kanonā.

✦ Parasti tā ir divkrāsu (sarkana un balta) audene, kam vidū vai malās ieausts zaļš, zils vai violets pavediens.

✦ Lielvārdes josta izmantota pie Jumpravas, Kastrānes, Krapes, Lauberes, Lēdmanes, Lielvārdes, Madlienas, Meņģeles un Rembates tautas tērpiem.

✦ Tieši Lielvārdes josta kļuvusi par pamatu, pagājušā gadsimta 80. gados tapušajam mītam par tās seno izcelsmi, ko veicināja 1980. gadā Anša Epnera filma *Lielvārdes josta*. Latvju rakstu noslēpums.

✦ Jostas platums ir no pieciem līdz 10 centimetriem, garums var sasniegt pat trīs metrus.

✦ Lielvārdes josta ir viena no visgreznākajām, un tās aušana prasa vairākas nedēļas. Jostā tiek izmantotas rakstu zīmes daudzveidīgās variācijās.

✦ Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā glabājas ap

70 dažādu Lielvārdes novada jostu, kas novedis pie secinājuma, ka nav vienas pareizās Lielvārdes jostas.

✦ Josta tiek saukta par vēstuli no kosmosa vai šifrētu ziņojumu no senatnes, kas glabā sakrālu informāciju. Skaidrs ir tikai tas, ka Lielvārdes jostā ieaustās zīmes ir ļoti senas un tām līdzīgas sastopamas arī citās kultūrās.

✦ Astoņdesmitajos gados lielu interesi un aiziotāžu izraisīja vācu dziednieces Dinas Rīsas paziņojumi, ka Lielvārdes josta satur informāciju par kosmosu, kas pierāda – latviešu senči ir spējuši sazināties ar eņģeļiem. “Šī josta ir Svētie raksti, un tas, kas tos prot lasīt, ir svēts. Jūs esat svēta un augsta tauta. Šajā zīmē jūs uzvarēsiet. Ja paliksiet pie sava Dieva, viņš jūs vienmēr uzklausīs, jo šķiet, ka viņš jūs ļoti mīl. Šī josta ir tīri enerģijas raksti,” teica Dina Rīsa.

Ja māte pasūta jostu, ko dāvinās dēlam uz kāzām, man jādomā labas domas, jo māte taču vēl savam dēlam vislabāko. Josta nodrošina labestību, pārticību un aizsardzību no ļaunuma.

Priecīgie sāpju spilveni

Aina Grinvalde uzskata, ka rokdarbi un senās rakstu zīmes pirms pusotra gada viņai palīdzēja pārdzīvot gūžas kaula operāciju. Atguvusies no tās, viņa dēlam stāstīja, lai pat dziļā miegā viņa auda un auda jostas. Aina dēlam ķermenī bija nekustīgs, bet smadznes turpināja darīt to, ko ieradusas, proti, turpināja aust.

“Šie ir mani sāpju spilveni,” garšīgi smīdamās, Ainas kundze rāda no krāsainiem dzelteniem un sarkanīgiem dzelteniem par galīgiem darinātu košu un priecīgu spilveniem. “Kad man vajadzēja tikai gulēt gultā un nedrīkstēju celties pat sēdus, sapratu, ka paušanas netikšu. Tād nu gulus no dzijas atlūkumiem adīju spilvenus, šalles un cepure. Nekādus pretsāpju medikamentus man ne vajadzēja, lai gan pirmo spilvenu adīju pilnā gā pusnemanā – sāpes bija tādas, ka šķita, ka kājās kož desmitiem lapseņu. Taču es adīju un, kamēr roku pirksti kustējās, sāpes pazuda. Es pat varēju mierīgi aizmigt ar adikli rokā. Tagad arī nekādus medikamentus nelietoju. Kas var būt skaistāks par skaidru prātu!”

Ainas kundzes klientu un labu paziņu vidū ir vairāki dziednieki, taču viņiem nereiz neesot lūgusi palīdzību. Viņsprāt, līdz šim viņai palīdzējis pašas gara speks, un ta viņa noturēs pie stellēm un gaiša prāta arī turpmāk. ●

Ziedo,
nopērkot
Saulaino dienu
dizaina kreklu, un
palīdzi Bērnu
slimnīcas
Onkoloģijas nodaļai!

<http://ekiosks.lv/krekli>

Visi ienākumi no T kreklu
tirdzniecības tiks
novirzīti Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļas
rekonstrukcijai

Saulainas dienas - laikraksta Diena labdarības
akcija kopš 1998. gada

LAIKRAKSTS DIENA
UN TV3,
PIEDALOTIES DRAUGIEM.LV,

MEKLĒ

LATVIJAS
LEPNUMU
2013!

SUTIET VESTULES: LATVIJASLEPNUMS@DIENASMEDIJI.LV
LATVIJAS LEPNUMS, MŪKUSALAS IELA 15, RĪGA, LV-100-
VAI AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU PORTALOS
WWW.DRAUGIEM.LV/LATVIJASLEPNUMS,
WWW.DIFNA.IV, WWW.TV3.IV

SAVU PIETEIKUMU VARIET IESNIEGT ARI JEBKURA
GJENSIDIGE BALTIC FILIĀLE VISĀ LATVIJĀ

ATBALSTA

GJENSIDIGE

DIENAS ŽURNĀLI

Melnie mūki *benediktīnieši:* lūdzies un strādā!

Benediktīniešu ordenis

pielāgojas mainīgajai pasaulei un šodien saistās ar liķieri un televīzijas šovu, taču Svētā Benedikta regula joprojām ir tikpat stabila kā senatnē celtie ordeņa dievnami. Tās aicinājumam "iet cīņā par vienīgo īsto karali, kungu Kristu" joprojām seko tūkstošiem katoļticīgo.

▼ *Aneke Moroza*

"Vai esat kaut reizi prātojuši, vai dzīve reliģiskā organizācijā kā mūkam, mūkenei vai priesterim ir jums piemērota? *Kompass* jums norādīs pareizo virzienu," tāds teksts lasāms stilīgajā programmas *Kompass* mājaslapa, kuras apmeklētājiem fotošopa pabalīnātus smaidus dāvā dažādu paaudžu džinsu biksēs un dzemperos ģērbusies benediktīniešu brāļi un māsas. "Mājaslapa izskatījās tik svaiga un aicinoša, ka izvēlējos *Kompassa* programmu," atzīst lietuvietis Mindaugs Dijoks, biznesa administrators, kurš drīz kļūs par mūku. Ari šoruden *Kompassa* rīkotāja Vorsas abatija uzņems jauniešus, kuri, nepametot laicīgo dzīvi, uz izmēģinājuma laiku kļūs par reliģiskās kopienas locekļiem. Izmēģinās, kā ir būt benediktīniešu mūkam.

Šodien kristīgie klosteri vairākumam rietumnieku vairs nešķiet nekas īpaši vilinošs, tāpēc katoļu ordeniem nākas izdomāt arvien inovatīvākus veidus, kā iepazīstināt ar savu vēsti. Ari klosteri beidzot ir nonākuši līdz realitātes šoviem. *The Monastery*, raidījums, kurā ne obligāti reliģiozi indivīdi pavadīja laiku klostera reitritā, filmēts šajā pašā angļu benediktīniešu kongregācijai piederīgajā Vorsas abatijā. 2005. gadā, kad *BBC* sāka izrādīt seriālu, reitingi bija tik augsti, ka to adaptēja amerikāņu *Discovery Channel*.

Taču agrīnajos viduslaikos bija cita situācija. Klosteri tumšajā un bīstamajā pasaulē bija pārticības un stabilitātes salas. Lai tajos iekļūtu, nereti nepietika ar ticību un kvēlu vēlmi sekot Kristum. Atbildot uz jautājumu, kāpēc viņa savā klosterī pieņem tikai bagātas meitenes, mistiķe Hildegarde no Bingenas paskaidroja: "Protams, Dievs mil visus savus bērnus, taču sievietes no atšķirīgiem sociāliem slāņiem nevar harmoniski dzīvot kopā, tāpat kā vienā kūti nevar dzīvot govīs, aitas un kazas."

NO EREMĪTA LĪDZ BRĪNUMDARIM

Tvīti, publiskas dienasgrāmatas, blogi, pašportreti ar telefonā iebūvētu fotokameru – tas viss šodien pieder pie mūsu ikdienas. Nākotnes pētniekiem biogrāfiski fakti lielas problēmas nesagādās. Agrīnajos viduslaikos ne vien nebija idejas par savu unikalitāti, bet arī "masu apziņā valdīja totāls sajukums – cilvēki jauca pagātnes, nākotnes un tagadnes notikumus". Laiks bija simbolisks, nevis precīzs, un cilvēki vadījās pēc Vecās Derības vārdiem, ka Dievam tūkstoš gadi ir kā viena diena. Vēsture bija baznīcas vēsture, un klosteru skriptorijos mūki rakstīja *Miracula* – svēto paveikto brīnumu vēsturi. Tapēc arī ziņas par Svētā Benedikta no Nursijas dzīvi ir tikpat simboliskas kā viņa uz medaļām attēlotā stīvā figūrīna, kas vienā rokā tur krustu, ar ko viņš darījis brīnumus, otrā – likumu rulli. Par viņa dzīvi pirmo reizi varēja lasīt pāvesta Gregora *Dialogues*, kas sarakstīti 593. gadā – tāpat četrdesmit gadus pēc svētā nāves. Benedikts dzīvojis laikā no 480. līdz 550. gadam, Romā ieguvis klasisko izglītību, tomēr, nespējot izturēt tā laika korumpētību, kā vientuļnieks apmeties uz dzīvi Apennīnu kalnu klintīs alā.

Varbūt tieši eremīta pieredze (Benedikts gulējis dzelksņu gultā un grēku nožēlai uz kailas miesas nēsājis *cilicium* – kreklus no asas kazas vilnas) viņa sarakstīto regulu pasargājusi no askētiskām pārmērībām. Kad ap Benediktu sāka pulcēties skolnieki, viņš tos sadalījis grupiņās pa divpadsmit un apmēram 130 kilometrus no Romas ostgotu nopostītajā Montekazino nodibinājis klosteri. Benedikta radītās kopienas paraugs ir ģimene, kurā mūki dzīvo vienlīdzīgi kā brāļi, kas strādā un lūdzas kopā. Kā tēvs viņus vada abats, un šīs ģimenes atslēgvārdi ir vienlīdzība un stabilitāte.

Benediktam dzīve kopienā bija nevis speciāla disciplīna ar treniņa elementiem, bet pats labākais, kas cilvēkam vien var būt. Kaut gan abata gulta parasti atradās vistuvāk klostera vienīgajai krāsnij, regula mācīja, ka visiem brāļiem jādzīvo pilnīgā vienlīdzībā, kur "neviens augstdzimušais netiks likts pirms tā, kas iepriekš bija vergs". Benedikts pazina cilvēka dabu un rēķinājās, ka klosteros, lai arī tos uzskatīja par paradīzes priekštelpi, tomēr neiztikt bez strīdiem un sāncensības. Lai to izskaustu, viņš mācekļus aicināja visur saskatīt Kristu.

BEZDARBĪBA – DVĒSELES NAIDNIECE

Benedikta regula sākas ar uzrunu “Klausies, mans dēls, skolotāja norādījumos, pievērsies tiem ar savas sirds ausīm!” un norāda uz vienu no svarīgākajiem benediktīniešu principiem: ieklausīties, nevis runāt. “Klusums ir tik nozi-

**Benediktīniešu ordenis –
Ordo Sancti Benedicti –
Romas katoļu reliģiskais
ordenis, kas sastāv no
neatkarīgām mūku
kopienām, kuras ievēro
Svētā Benedikta regulu.**

Benediktīniešu mūku lūgšanas pirms darbu uzsākšanas.

mīgs, ka atļauju runāt vajadzētu dot reti pat nobriedušiem mācekļiem, lai cik arī konstruktīva un svēta būtu viņu runāšana,” turpina Benedikts un bridina mācekļus, lai tie “neiemiļo pārmērīgus, trakulīgus smiekļus”. Benedikta regula nav tikai klostera dzīves praktisku likumu apkopojums, kas dienu organizē regulāros nogriežņos: lūgšanas, darbs, un miegs, bet arī viens no svarīgākajiem Rietumu kristietības garīgajiem tekstiem. Regula atgādina skaidru, organizētu personības pilnveides plānu. Kaut gan benediktīniešu moto *Ora et labora* (*I.udzies un strādā!*) nereti mēģina tulkot kā “darbs ir lūgšana” vai “lūgšana ir darbs” Benediktam tās bija vienlīdz svarīgas, tomēr autonomas mūka dzīvesceļa galvenās sastāvdaļas. “Bezdarbība ir dvēseles naidniece”, viņš brīdina. Tikai darbs var ienest cil-

vēka dzīvē Dieva svētību, taču tas nav vienstāvoklis, bet lielais, disciplinējošais cilvēka dzīves spēks. Benedikta likumi caur darbu un paklausību cilvēku aiznes “atpakaļ pie Dieva”, no kā tas sava laiskuma un nepaklausības cēlonis ir attālinājies. Viduslaiku benediktīnieša pilnākums ietilpa alus darīšana, novīcu apmācīšana, dārziņu kopšana un visi saimniecības darbi, jo agrinajos klosteros netika pieņemti speciāli apkalpotāji ēdiena gatavošanai un veļas mazgāšanai. Un, lai darāmais izdotu “katrreiz, kad tu sāc kādu labu darbu, tev jālūdzas viņš visdedzīgākajā veidā”

Agrinajos klosteros miegam tika atvēlēti labi ja četras stundas, šis apstāklis kompleksi ar nekurinātajām telpām izraisīja daudz nāvēju – vairākums mūku mira, nesasnieduši četrdesmit gadu vecumu.

Lūgšanas sirds benediktīniešiem ir pastāvīga Dieva meklēšana un apzināšanās, kas sākas, kad garīgais savienojas ar cilvēcisko.

BEZ EVAKUĀCIJAS PLĀNA

Viduslaiku ainavā valdīja visaptverošs miers, ko pārtrauca tikai baznīcu zvani un ratu ritenu klaboņa. Gaiss un laiks šķita nekustīgāstāvošs. Toreiziegrimt apcerē un lūgšanās noteikti bija vieglāk nekā šodien, piemēram, benediktīniešu mūkiem Montserratas klosterā Spānijā. Lai dzirdētu Eiropas vecākā zēnu kora eņģeļu balsis un pieskartos melna-

jai madonnai, pa kalnu serpentīnu ik dienas rāpo simtiem svētceļniekiem un tūristiem pilni autobusi. Jau ordeņa aizsākumos benediktīnieši centās apvienot divus it kā atšķirīgus principus – vientulību un viesmīlību. Agrinajos klosteros viesu uzņemšanai bija paredzēta speciāla ēka. Benedikts regulā pamāca, ka “visi viesi, kuri stādās priekšā, ir jāuzņem kā Kristus” un “lai abats lej ūdeni uz viesu rokām, un abatam līdz ar visu kopienām jāmazgā viesiem kājas”.

Tomēr šis miers bija mānīgs, jo cilvēkus nepartraukti apdraudēja visādas nelaimes. Ne vien kari, sērgas, bads, bet arī ugunsgrēki, kas

bieži iznīcināja klosterus, kur augu nakti dega sveces. 10. gadsimtā vienīgi klosteru rakstāmtelpās bija kāds logs. Aiz biežajām mūra sienām parasti bija tikai viena apsildāma telpa – tās centrā dega malka, un dūmi izplūda caur atveri jumtā, kam, lai lietus un sniegs nenāk iekšā, bija pārņemts dēlītis. Un nekāda evakuācijas plāna.

Mistiķe, praviete, abate, sludinātāja, komponiste un zinātniece **HILDEGARDE NO BINGENAS** (1098–1179) ir spoža zvaigzne pie viduslaiku debesīm. Viņa sarakstījusi ne vien darbus par medicīnu, kuros izskaidro tinktūru, zāļu un dārgakmeņu izmantošanu,

bet arī pati savu *Vita* – biogrāfiju. Pāvests Eugēnijs III viņu iecēla par oficiālo baznīcas pareģi. Hildegarde bija ārkārtīgi apdāvināta un jau kopš bērnības redzēja dievišķas vizijas, ko vēlāk kā klostera mūķene ar irbuli pierakstīja uz vaska tāfelītēm un apkopoja. Tomēr, lai cik arī garīga, Hildegarde bija un palika sieviete – viņa īpaši detalizēti apraksta dievišķo tikumību tēru fasonus. Pazemība, kā jau tas tikumu karalienei pieklājas, nēsā zelta kroni, kurš izgreznots ar sarkaniem un zaļiem dārgakmeņiem un baltām pērlēm. Tās krūtīm kā medaljons uzgūlis zeltīts spogulis ar Kristus atspulgu. Žēlsirdība nēsā debeszilu mantiju, kam no pleciem nokarājas zeltītas un dārgakmeņiem inkrustētas uzšuves. Baites no Dieva nēsā melnu mantiju, kas izrotāta sudraba acīm. Acis ir aizvērtas, it kā apžilbušas no dievišķās gaismas. Uz plīvojošajam matu cirtām uzsēdināta bīskapa mitra, viņu ieskauj

balta toga, zem kuras ir ar purpuru rotāts pāvesta talārs. Hildegarde sacerējusi vienu no pirmajām liturģiskajām drāmām *Ordo Virtutum*. Vēlāk viņa kļuva par klostera abati, un viņas mūķenes svētku dienās dziedājušas psalmus tiem laikiem šokējo-

šā izskatā – izlaistiem matiem, kam pārsegti balti zīda plīvuri. Jaunas, neprecētas sievietes izlaistus matus varēja nēsāt tikai galmā, bet benediktīniešu mūķenēm, pie kurām piederēja arī Hildegardes māsas, mati bija jāapgriez vairākas reizes gadā un galva jāapsedz ar kapuci.

ANSELMUS GRĪNS ir benediktīniešu mūks un vairāk nekā trīssimt grāmatu autors, ko pazīst arī Latvijā. Smaidīgs, ar baltu Ziemassvētku vecīša bārdu, garā, melnā mūka apmetnī, viņš lasa lekcijas un vada seminārus, un ir īpaši iecienīts kā uzņēmēju un biznesa cilvēku garīgais vadītājs. Paralēli grāmatu rakstīšanai un lekciju un semināru vadīšanai Anselms Grīns ir Minsteršvarahas abatijas celerārs – saimniecības vadītājs. Viņš prot mūsdienīgā noformējumā apvienot garīgu dziļumu ar gaišu un vieglu stāstījumu.

BENEDIKTĪNS ir populārs liķieris, ko 19. gadsimtā pēc klostera bibliotēkā atrastas receptes sāka ražot Aleksandrs Le Grands. Saskaņā ar leģendu receptes autoritātes pienākas 16. gadsimtā dzīvojošajam benediktīniešu mūkam Bernardo Vincelli. Viņš sabrūvēja eliksīru, ar ko atspirdzināt nogurušos ticības brāļus. Oriģinālajam dzērienam uz etiķetes ir abreviatūra *DOM – Deo Optimo Maximo* (Dievišķākais, Labākais, Varenākais). Liķieris brūvēts no zālītem, saknītem un konjaka. Tajā var sagaršot kadiķi, mirres, krustnagliņas, kardamonu, kanēli, vaniļu, un medu. Arī Latvijas Balzams ražo savu variāciju par liķieri *Benediktīns* – tas izgatavots no angelikas saknēm, melisas un piparmētras lapām.

TUALETES UN ATEJAS BEDRES

Viduslaikos mūkus, kas dzīvoja pēc Benedikta regulas pazina kā melnos mūkus. Par benediktīniešu ordeni viņus sāka saukt tikai vēlāk. Visticamāk, sākotnēji viņu tērps bija nekrāsotas vilnas krāsā – gaiši pelēks vai balts. Benedikts savā likumā nav noteicis specifisku mūka apģērba krāsu, tieši otrādi! Likuma 55. punkts pamāca: "Lai mūki nesūdzas par apģērba krāsu vai raupjumu, bet valkā to,

Sākumā tādu kārtīgu mazgāšanos praktizēja divas reizes gadā – Ziemassvētkos un Lieldienās, vēlāk katru sestdienu.

kas tuvējā apkārtnē dabūjams par pieņemamu cenu. Tomēr abatam jāraugās, lai apģērbi atbilst izmēriem, lai tie nav pārāk īsi, bet ir piemēroti valkātājam." Benedikts norāda, ka mūkiem mērena klimata apstākļos jānēsā tunika un apmetnis ar kapuci, "ziemā vilnas, vasarā plānāks vai izvalkāts" darbam nepieciešams skapulārs – garš priekšauts, kājas sandales un kurpes. Lai ātrāk nokļūtu uz nakts dievkalpojumu vigīliju, mūki gan ziemu, gan vasaru gulēja pilnībā apģērbusies, "apjokusies ar jostu vai auklu, tikai jānoliek pie malas nāzi, lai miegā nejausī nesavainot sevi. Tādā kārtā mūki vienmēr būs gatavi nekavējoties piecelties, tiklīdz atskanēs signāls: katrs tad steigsies pie Dieva darbiem, apstaidzot citus, taču saglabājot cieņu un pieklājību". Arī šodien benediktīniešu brāļi dažviet valkā gaišpelēkus, citur melnus tērpus ar kapucēm, bet aizvien biežāk speciālais tērps tiek apvilkt tikai īpašās misēs un svētkos, ikdienā dodot priekšroku ērtiem džinsiem.

Benediktīniešu ordenis nepieslējas askētiskajam ķermeņa mērdēšanas principam un ievēroja higiēnu. Auksta, tīra ūdens strūkļiņā benediktīnieši vairākas reizes dienā mazgāja rokas un seju, vienu reizi vakaros kājas. Tiesa, sākumā tādu kārtīgu mazgāšanos praktizēja divas reizes gadā – Ziemassvētkos un Lieldienās, vēlāk katru sestdienu. Tas attiecās arī uz bārdas skūšanu – mūki nosēdās viens otram preti un, dziedot psalmus, skuvās. Pat došanās uz tualeti notika noteiktā laikā – Sengalānas klostera mūkiem līdzās guļamistabai bija deviņas tualetes bedres, Klini klostērī – uz deviņdesmit mūkiem 45. Un tās ar lepnumu izrādīja klostera viesiem.

DIŽCILTĪGO BABY BOX

Pareizticīgo katedrālē pie dažām svētbildēm sasprausti zelta gredzeni, sirdsveida kuloni, ķēdītes.

Reizēm klosteros, kuros atrodas svētbildes ar īpaši spēcīgu brīnumdarošu slavu, ir speciāla telpa šīm pateicības dāvanām. Agrīnajos viduslaikos cilvēki mēdza Dievam dāvināt patiešām visdārgāko, kas viņiem bija. Turklāt nevis simboliski, bet pavisam konkrēti. Viduslaikos klosteriem dāvināja bērnus. Arī Benedikta regulā var lasīt apstiprinājumu šim faktam: "Ja kāds no dižciltīgajiem novēl savu dēlu Dievam klosterī, bet zēns ir pārāk jauns, tad vecāki lai raksta dokumentu, kāds minēts iepriekš, tad upurdāvanu prezentācijas laikā viņi pārklāj dokumentu un zēna roku ar altāra segu. Ta viņi dāvā savu dēlu. (...) Nabadzīgie lai rikojas tāpat, bet tiekam nekā nav, lai vienkārši uzraksta dokumentu un liecinieku klātbūtnē novēl savu dēlu upurdāvanu prezentācijas laikā." Dāvātie bērni tika pakļauti stingrai disciplīnai. Viņi sēdēja cits no cita nošķirti, nedrīkstēja ne

Montekasino benediktīniešu klosteris mūsdienās.

sarunāties, ne apmainīties zīmēm, ne pieskarties cits citam. Vēsturniece Maikē de Jonga grāmatā *In Samuel's Image. Child Oblation In The Early Medieval West* uzskata, ka šī tolaik vispārpieņemtā prakse bija sakrāls akts, kur bērns Dievam tika piedāvāts kā dzīvs upuris. Šādi bērns kļuva par saikni starp bijušo ģimeni un klosteri, bērns kļuva par

kanālu, pa kuru pārvadīt dievišķo. Taču ne jau vienmēr dāvināja labāko. Bieži arī to, ko nebija kur likt. Un klosteri bija kā tādi dižciltīgo baby box, kuros līdz ar bagātīgu ziedošanu atstāja pēcnācējus ar garīgiem vai fiziskiem defektiem. Tā tas turpinājās līdz pat 11. gadsimtam, kad klosteru vadītāji sāka uzdot jautājumu: varbūt šie piespiedu kār-

ĪSA UN TĪRA

Lūgšana ir kaut kas vienkāršs, kaut gan mēs mēdzam no tās iztāisīt grūtu darbu. Mēs aizmirstam, ka tās ir attiecības ar Dievu, un, kā jau visas attiecības, lai tās augtu, tās nepieciešams kopt. Ja mēs visu laiku sarunāsimies, tad beigsim sarunāties paši ar sevi. Mums jāsaprot, ka saruna ar Dievu sastāv no vairākiem elementiem: pielūgšanas, nožēlas, pateicības un lūguma, – specifiskās benediktīniešu lūgšanas mērķi skaidro Herfordšīras Svētās Trīsvienības klostera mūķenes. Benedikta regulā par lūgšanas garu teikts isi: "Ir jāzina, ka Dievs ņem vērā mūsu sirds tīrību un patiesas nožēlas asaras, nevis mūsu daudzvārdību. Lūgšanai tāpēc jābūt īsai un tīrai. Ja mēs vēlamies lūgt kādu labvēlību no ietekmīga un varena vīra, mēs to darām pazemīgi un ar cieņu, baidīdamies kļūt pašpalāvīgi un iedomīgi."

Lūgšanas sirds benediktīniešiem ir pastāvīga Dieva meklēšana un apzināšanās, kas sākas, kad

Saskaņā ar leģendu Benedikta divīnumāsa Svētā Sholastika ir pirmā mūķeņu kopienas dibinātāja.

garīgais savienojas ar cilvēcisķo. Benedikts mācīja, ka tas ir pirmais pakāpiens pa kāpnēm, kuru viens gals ietiecas ķermenī, bet otrs – dvēselē. 73. nodaļā viņš atzīst, ka šī regula ir "tikai sākums pilnībai" un jautā: "Vai tu steidzies uz debesu tēviju? Ja tas ir tā, tad ar Kristus palīdzību turies pie šīs mazās regulas. Pēc tam vari uzsākt ceļu preti augstākām mācības un tikumu virsotnēm, un, Dieva sargāts, tu tās arī sasniegsi. Amen!"

VIDUSLAIKU BENEDIKTĪNIEŠU MŪKA LŪGŠANAS

Vigilijas – ap plkst. 2:30 vai 3 naktī
Laudes – ap plkst. 5:30
Prīma – plkst. 7:30
Terca – plkst. 9:00
Seksta – pusdienlaikā
Nona – plkst. 14:00–15:00
Vesperes – ap plkst. 16:30
Kompletorija – ap plkst. 18:00
(stundu pirms došanās pie miera)

Šodien kristīgie klosteri vairākumam rietumnieku vairs nešķiet nekas īpaši vilinošs, tāpēc katoļu ordeņiem nākas izdomāt arvien inovatīvākus veidus, kā iepazīstināt ar savu vēsti.

tā klosterī ieliktie cilvēki tomēr nav tie dievbijīgākie mūki? Sākot ar 12. gadsimtu, šāds upurēts bērns, sasniedzis pilngadību, pats drikstēja izlemt, vai palikt vai nepalikt klosterī. Interesanti, ka vēlākajos gadsimtos kristiešu teologi par šo baznīcas vēstures faktu izvērša plašas diskusijas, nereti attaisnojot bērnu dāvināšanu, jo tas esot līdzīgi kā ar zīdaiņu kristīšanu – neviens taču viņiem nejaūtā, vai viņi to vēlas vai ne.

Pretēji bagātajiem, kurus kopā ar ziedošanu klosterī pieņēma ārpus rindas, cilvēks, kas bija apņēmis pievienoties paradīzes kandidātiem, tika skarbi pārbaudīts. Benedikts uzsver, ka jaunpieņacējiem nedrīkst ļaut viegli pievienoties brāļu rindām, "tāpēc, ja kāds atnāk un neatlaidīgi klauvē pie durvīm, un pēc četrām vai piecām dienām joprojām pacietīgi gaida, neraugoties uz skarbo attieksmi un grūtībām iekļūt pa durvīm, joprojām paliek pie sava, tad tādām ir jāļauj ienākt un dažas dienas palikt viesiem domātajās telpās". Pēc tam sekoja vairāku mēnešu ilga pārbaude, kuras laikā jaunpieņacējam no galvas jāiemācās un jānoskaita visas 73 Benedikta regulas nodaļas. ☺

Baltā raganu skola sāk studentu uzņemšanu jaunajam mācību gadam.

Mācības ilgst divus gadus. Pamatā lekciju cikls mijās ar praktiskām nodarbībām.

Divu gadu laikā studenti apgūst 32-as tēmas.

Vārdošana, enerģētiskā aizsardzība, pirts skola, TARO kārtis, rūnas, Baltu zīmes, lāstu veidi un to noņemšanas tehnikas, aromterapija utt.

Nodarbības Rīgā tiek plānotas piektdienas vakaros no plkst. 18.00 līdz 21.00.
Skolas mēneša maksa ir 40 Ls mēnesī.

Pieteikties var individuāli par tālruni 20388848 vai Rīgā, Baznīcas ielā 8, durvju kods „1”, katru darba dienu no plkst. 11.00 līdz 18.00.

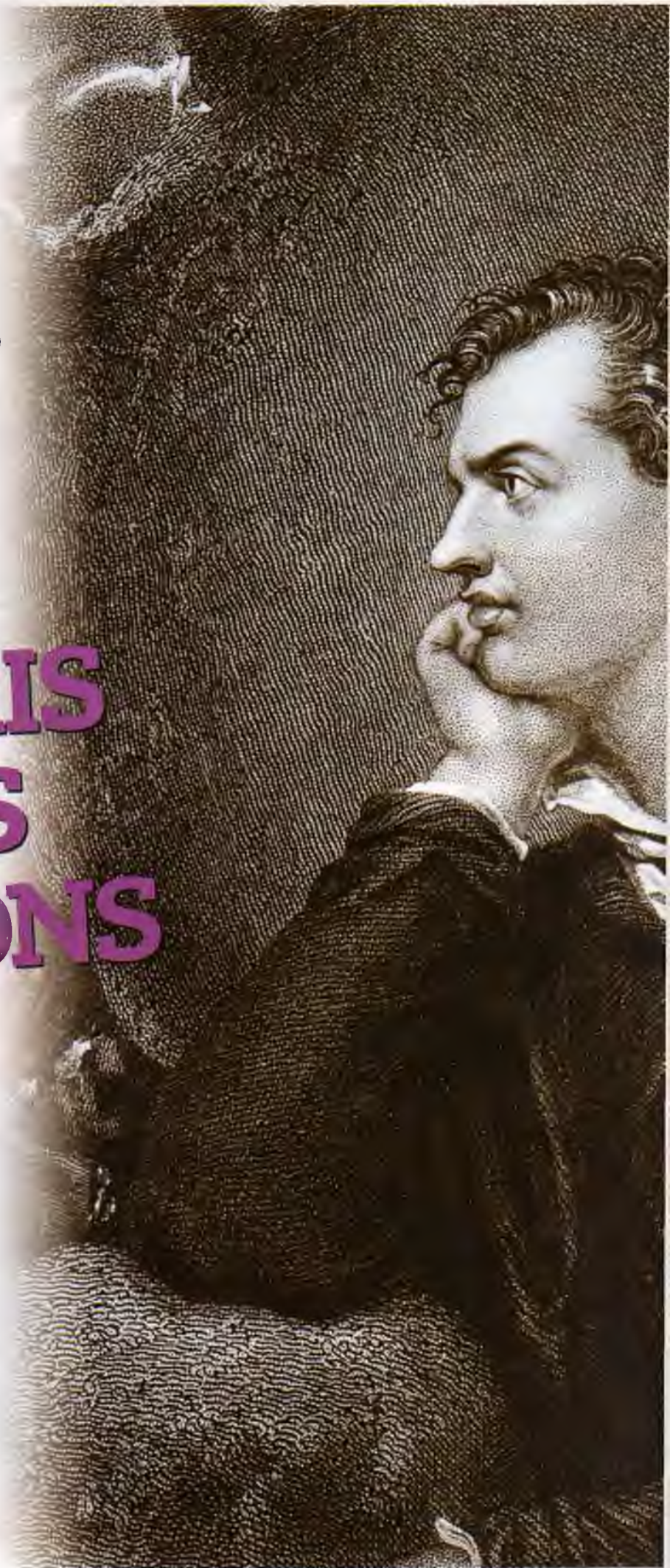
Mācības notiek piektdienu vakaros Rīgā, kā arī brīvdienās Limbažos, Jēkabpilī, Kuldīgā.
www.rumpumpele.lv

Traks,
slikts
un tāds,
kuru
pazīt ir
bīstami:

SESTAIS LORDS BAIRONS

“Diženi gari ir ārprātam radi,” – 17. gadsimtā rakstīja angļu dzejnieks Džons Draidens, faktiski atkārtotot to, ko zināja jau Aristotelis, ka patiesi liels ģēnijs nav iespējams bez šķipsniņas ārprāta.

Angļu slavenākais dzejnieks lords Bairons neapšaubāmi bija traks. Taču viņa “ārprāts nenāca no viņa galvas, bet gan no sirds”.

▼ *Anete Moroza*

Arogantais Klods Frolo no Igo *Parizes dievmātes katedrāles*, noslēpumainais Edmunds Dantes Dimā romānā *Grāfs Monte Kristo*, dēmoniskais Hitklifs no Emilijas Brontē *Kalnu aukām* un liktenīgais misters Ročesters no Šarlotes Brontē *Džeinas Eiras*. Kas kopīgs visiem šiem tumšajiem milētājiem, un kāds viņiem sakars ar Baironu? Tāds, ka viņi visi ir tipiski deviņpadsmitā gadsimta baironiskie varoņi. Bairons piedzima 18. gadsimta beigās un dzīvoja tā, ka atbalss bija jūtama vēl vismaz simt gadus. Viņš par sevi ir teicis: "Es esmu tik divains labā un ļaunā sajaukums, ka mani raksturot būs sarežģīti." Savukārt Gēte teicis, ka tāpēc vien ir vērts iemācīties angļu valodu, lai iepazītu šo ģeniālo cilvēku. Ievērojams bija ne vien Bairona talants, bet arī veids, kādā viņš milēja un baudīja dzīvi. Ne velti viņu dēvēja par pirmo slavenību, tādu kā rokzvaigzņu priekšgājēju. Dzejnieka profils ar murskulī saviebtajām lūpām fascinēja angļu sabiedrību, un viņa sieva Annabella pat ieviesa tam speciālu apzīmējumu – bairomānija. Viena no Bairona kaislīgākajām mīlākajām lēdija Kerolaina Lemba viņam deva tik trāpīgu apzīmējumu, ka tas arī šodien tiek pieminēts, kad runa ir par Bairona personību. Pēc abu pirmās iepazīšanās viņa secinājusi: "Traks, slikts un tāds, kuru labāk nemaz nepazīt." Taču tas neaizkavēja šo lēdiju Bairona dēļ zaudēt galvu. Kad dzejnieks pret sievieti atsala, bet viņa, kaut aiz bēdām gluži izdila, tomēr nedomāja padoties, Bairons ironizēja, ka viņu tagad vajānot skelets.

Sliktie gēni un lācis suna vietā

Džordžs Gordons Bairons, sestais barons Bairons, pazīstams vienkārši kā lords Bairons, piedzima 1788. gada 22. janvārī Londonā. No vienas puses, Baironam paveicās – viņš mantoja zilās asinis, spilgtu talantu un ārkārtīgi senu, sūnām un efejām apaugušu, gotisku abatiju. No otras puses, nepaveicās, jo līdz ar visu šo grezno bagāžu, viņš ieguva nelāgas iedzimtības. Bairona vectētiņš un vecvectētiņš no mātes puses dzīvi beidza noslicinoties. Bairona tēvs savu īpašību dēļ bija zināms kā Trakais Džeks. Viņš aptuveni divu gadu laikā pilnībā izputināja Bairona mātes 23 000 mārciņu vērtu pūru. Kad zēnam bija trīs gadi, viņa tēvs, galīgi nodzēries un slims ar tuberkulozi, trīsdesmit piecu gadu vecumā beidza dzīvi vienā no Francijas bordeļiem.

Bērniņu viņš, tolaik vēl tikai Džordžs Gordons, pavadīja Skotijā ar depresīvu un

nelīdzsvarotu māti, kurai patika iedzert, tāpēc dēla audzināšanu viņa uzticēja auklei Mērijai Grejai, kas, kā vēlāk izrādījās, ne vien sagājās ar apšaubāmiem līgavaiņiem bērna klātbūtnē, bet pat izmantoja viņu seksuāli. Šajā faktā daži biogrāfi sliecas saskatīt cēloni dzejnieka vēlākajai hiperseksualitātei. Kad 1798. gadā Bairona onkulis – nešpetnais piektais lords Bairons – pameta šo pasauli, desmit gadu vecais nākamais dzejnieks kļuva par sesto lordu Baironu. Un mantinie-

Bērniņu viņš, tolaik vēl tikai Džordžs Gordons, pavadīja Skotijā ar depresīvu un nelīdzsvarotu māti, kurai patika iedzert, tāpēc dēla audzināšanu viņa uzticēja auklei Mērijai Grejai, kas, kā vēlāk izrādījās, ne vien sagājās ar apšaubāmiem līgavaiņiem bērna klātbūtnē, bet pat izmantoja viņu seksuāli.

ku Nūstedas abatijai, no kuras velvētajiem gaiteniem, putekļos un zirnekļu tīklos ietinušies, klusējot noraudzījās augstdzimušo senču portreti. Vēlāk savās trakulīgajās ballītēs Bairons mēdza uzsaukt tostus, pacelot ar šampanieti pildītu mūka galvaskausu, ko it kā atradis turpat abatijas dārzā.

Interesanti, ka brīžiem Bairons soli soli sekoja savu priekšgājēju neceļos. Viņa tēvs

Seminārs

„Dziedinošās meditācijas”

Engēli, indiešu un ēģiptiešu dievi, Galaktiskie Hatori

2013. gada 19. – 20. oktobris

Semināru vadīs:

Nīna Simukova - van DenĒnu (Nīderlandē),
filozofijas doktore, Reiki meistare

www.enerģijuharmonija.lv

info@enerģijuharmonija.lv

1.22330819

ne vien bija "visu laiku iemilējies", bet piedevām ielaidās incestuālās attiecībās ar savu māsu Frānsisu. Arī Baironam vēlāk būs vairāk nekā draudzīgas attiecības ar savu pusmāsu Augusti – Trakā Džeka meitu no pirmās laulības.

Arī uzdzīvoja viņš ar izdomu, un viņa ekstravagances bija dārgas. Kembridžas Trīsvienības koledžas istabīnā viņš esot turējis lāci par spīti likumam, kas aizliedza studentiem skolā turēt suņus. Tā kā likumā nekas nebija teikts par lāciem, Bairons tādu iegādājies.

Neprātīgās diētas

Bairons vainoja māti par to, ka viņa devusi dēlam savu mazo, uz lieko svaru tendēto augumu. Protams, portretos viņš izskatās pievilcīgs, nu, vismaz slavenajā Tomasa Filipsa gleznā *Bairons albānu tērpā*, kas aplūkojama Nacionālajā portretu galerijā Londonā. Taču bija pat gadījumi, kad viņš savus portretus neatļāva publicēt savu poēmu grāmatās, jo tajos viņš izskatoties pārāk zēnīks. Viņam taču bija jāizskatās teatrālam un dramatiskam! It kā nepietiktu jau ar liekā svara problēmām, Baironam viena kāja bija īsāka par otru, tāpēc viņam nācās valkāt apavus ar ortopēdisko zoli. Klībā kāja, viņa paša vārdiem izsakoties, "vajāja kā lāsts".

Bairons rūpējās par savu izskatu, kā šodien teiktu, sevi kopa un periodiski pievērsās visdažādākajām diētām. Baironam bija problēmas ne vien ar seksuālo apetīti. Analizējot viņa vēstules, daži biogrāfi uzskata, ka viņam bijusi bulīmija. Bija periods, kad dzejnieks dzēra tikai sodas ūdeni kam piekoda biskvitus. Kad biskvīti nebija pieejami, aizvietoja tos ar kartupeļu un etiķa salātiem. Bairons izdzīvoja arī "pākšaugus ēdoša askēta" periodu un brīžiem esot pārticis gandrīz vai tikai no etiķa vien. Nekas viņu neesot iepriecinājis vairāk kā izsauciens: "Ārprāts, kā tu esi novāējies!"

Bairons kā vampīrs

1816. gadā, kas pazīstams kā gads bez vasaras, jo Eiropa un daļa Ziemeļamerikas piedzīvoja nenormālu aukstumu, Bairons un viņa personīgais ārsts jaunināis Džons Polidori atpūtās villā pie Ženēvas ezera. Viņus apciemoja Bairona draugs Persijs Bašijs Šellijs ar nākamo sievu Mēriju Godvinu (vēlāk Šelliju) un Mērijas pusmāsa Klēra Klarmonta. Slapjās vasaras un nemitīgā lietus dēļ pulciņam bieži nācās uzturēties telpās. Un trīs dienu garumā viņi visi pieci opija iespaidā sarīkoja spoku stāstu stāstīšanas un rakstīšanas maratonu. Toreiz Mērija ieskicēja stāstu par Frankenšteinu. Savukārt Polidori trīs laiskos rīta cēlienos radīja pirmo vampirstāstu angļu literatūrā. Tā galvenā varoņa prototips bija neviens cits kā Bairons. Neparasta sa-

kritība, bet jau drīz visi trīs džentlmeņi šķīrās no šīs pasaules: 26 gadu vecumā, depresijas pārņemts un visu nospēlējis azartspēlēs, Polidori iedzēra cianīdu. Pēc gada Bairons devās uz Persija Šellija bērēm 1822. gadā dzejnieks, būdams 30 gadu vecs, vētras laikā burājot ar savu šoneri, kas Baironam par godu bija nosaukts par *Donu Žuanu*, noslika. Pēc diviem gadiem draugiem sekoja arī Bairons.

"O, bet tas nav pērtiķis!"

Ženēvas villā Bairons atjaunoja romānu ar Mērijas Šellijas pusmāsu Klēru Klarmontu, un piedzima Klāra Allegra. Kad meitene piecu gadu vecumā saslima ar tīfu un nomira, Bairons uz bērēm neieradās, jo, lai atbrirotu sevi no nepieciešamības slēpt savu seksuālo dzīvi, uz visiem laikiem bija pametis Angliju. Viens no iemesliem, kāpēc Baironam nācās atstāt dzimteni, bija viņa sakars ar paša māsu Augusti Li. Kad Auguste, tolaik gan vēl oficiāli precējusies ar savu vīru, dzem-

Adas māte matemātiķe Annabella ļoti raizējās, ka meita no tēva būs mantojusi neprātu, un, cenšoties to neveicināt, jau no bērnības virzīja Adu pa loģikas un matemātikas ceļu.

dēja meitiņu Elizabeti Medoru, Bairons pēc jaundzimušās apciemojuma savai uzticības personai lēdijai Melburnai rakstīja: "O, bet tas nav pērtiķis!" Šo izteikumu Bairona biogrāfi uzskata par apliecinājumu, ka bērns ir paša Bairona un viņš bažījies, ka incesta dēļ pēcnācējs būs ieguvis kādu kroplību.

Bairona vienīgā likumīgā laulībā dzimusi meita Ada Lavleisa ir tik slavēta, ka 16. oktobrī visā pasaulē tiek svinēta viņas vārdā nosaukta diena. Kad Adai bija tikai mēnesis, Bairona sieva bērnu paņēma pie sevis, un meitene vairs neredzēja tēvu. Adas māte matemātiķe Annabella ļoti raizējās, ka meita no tēva būs mantojusi neprātu, un, cenšoties to neveicināt, jau no bērnības virzīja Adu pa loģikas un matemātikas ceļu. Londonas universitātē Ada studēja matemātiku un darīja to tik labi, ka kļuva par britu matemātiķa un inženiera Čārlza Bebidža asistenti. Viņa aprakstīja Bebidža izstrādātās programmas viņa izgudrotajai analītiskajai mašīnai. 1979. gadā ASV Aizsardzības departaments

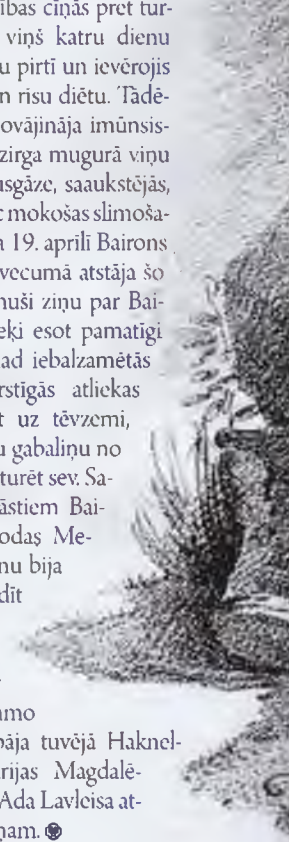
izstrādāja programmēšanas valodu, ko nosauca Adas vārdā.

Trīs kapa pieminekli

Kā jau romantisma dzejnieks, Bairons iederas saulrieta ainavā, kur viņa vientuļais stāvs ar atrisušo kaklauto iezīmējas uz kapšētas fona. Jau bērnībā viņu bieži nospieda grūtsirdīgas domas par nāvi. Ja var ticēt Bairona biogrāfam Andrē Moruā, pusaudža gados viņš "gāja sapņot uz kapsētu zem viksnas zariem".

Slavenāka par paša dzejnieka kapu ir viņa mīļotā nūfaundlenda Bocmaņa atdusas vieta – vienīgais, kas Bairona laikā Nūstedā uzcelts. Kad suns saslima ar trakumsērgu, Bairons to pašai aizliedzīgi kopa, nedomājot par inficēšanās draudiem. Viņš Bocmani apglabāja abatijas parkā un uz kapakmens iegravēja savu slaveno *Epitāfiju sunim*: "Šīs vietas tuvumā atdusas kāda būtne, kurai piemita skaistums bez iedomības, spēks bez nekautības, drošme bez nežēlības un visi cilvēka tikumi bez viņu netikumiem. Ja šis cildinājums būtu iegravēts virs cilvēka pišļiem, tie būtu tukši glaimi, bet tas ir vien nodeva Bocmaņa piemiņai, suņa, kas dzimis Nūfaundlendā 1805. gada maijā, miris Nūstedas abatijā 1808. gada 18. novembrī." 1811. gada testamentā Bairons esot izteicis vēlēšanos tikt apglabāts blakus Bocmanim, taču šī vēlēšanās netika izpildīta.

1823. gadā Bairons piedalījās grieķu brīvības cīņās pret turkiem. Atēnās viņš katru dienu esot gājis turku pirti un ievērojis etiķa, ūdens un risu diētu. Tādējādi Bairons novājināja imūnsistēmu un, kad zirga mugurā viņu izmērcēja lietusgāze, saaukstējās, un saslima. Pēc mokošas slimības 1824. gada 19. aprīlī Bairons tikai 36 gadu vecumā atstāja šo pasauli. Saņēmuši ziņu par Bairona nāvi, grieķi esot pamatīgi sērojuši, un, kad iebalzamētās dzejnieka mirstīgās atliekas gatavojās sūtīt uz tēvzemi, vēlējušies kādu gabaliņu no sava varoņa paturēt sev. Saskaņā ar nostāstiem Bairona sirds atrodas Me-salongā. Baironu bija iecerēts apbedīt Vestminsteras abatijā, taču saistībā ar viņa "diskutējamo morāli" apglabāja tuvējā Hakneltorkārdas Marijas Magdalēnas baznīcīnā. Ada Lavleisa atdusas līdzās viņam. ☹

Viņu dēvēja par pirmo slavenību,
tādu kā rokzvaigžņu priekšgājēju.

Dzejnieka profils ar murskulī
saviebtajām lūpām fascinēja
angļu sabiedrību, un viņa sieva
Annabella pat ieviesa tam speciālu
apzīmējumu – bairomānija.

Tūlītēja zobu jutīguma mazināšana, kas turpin ilgstoši

Kas izraisa zobu jutīgumu?

Ēdot vai dzerot aukstu, karstu, saldu vai sāļu, lielākajai daļai cilvēku nerodas nekādas neērtības, bet dažiem var traucēt zobu jutīgums. Sāpes var būt īsas, asas un parasti negaidītas, taču ar to pietiekami bieži jācieš, lai baudītu dzīvi pilnībā.

Kā Colgate® Sensitive Pro-Relief™ darbojas?

Kliniskie pētījumi pierāda, ka zobu pastas revolucionārais sastāvs ir savādāks. Pretēji citām zobu pastām, kas paredzētas jutīgiem zobiem, Colgate® Sensitive Pro-Relief™ satur unikālo Pro-Argin™ tehnoloģiju. Tā vietā, lai lēnām iedarbotos, tas sāk bloķēt atvērto kanālu, kas pieskaras zobam. Atvērtie kanāli pie dentīna virsmas, kas nervus neaizsargā pret karstuma un aukstuma iedarbību, noslēgti ar Pro-Argin™ sastāvu, kurš rada tūlītēju atvieglojumu.

No kurienes rodas jutīgu zobu sāpes?

Zobu jutīguma sāpes
izraisa atvērtie dentīna
kanāli.

In vitro mikroskopa attēls (CLSM)
redzama neapstrādāta dentīna
virsmas ar atsegtiem kanāliem.

Kā darbojas Colgate® Sensitive Pro-Relief™?

Bloķēti kanāli no
jutīgu zobu sāpēm

In vitro mikroskopa
redzama dentīna kanālu
noslēgšana ar Colgate®
Pro-Relief palīdzību

"Kliniskie pētījumi ir mani pārliecinājuši, ka jaunais Colgate® Sensitive Pro-Relief™ piedāvā tūlītēju un ilgstošu atvieglojumu."

Dr. Bills DeVizio (Bill DeVizio),
PhD VP (viceprezidents),
Kliniskais zobārstniecības
pētnieks "Colgate-Palmolive"

Kā profesionālis uzskatu to par inovāciju. Esmu pētījis sāpīgu zobu jutīgumu gadījumus un nekad nebiju redzējis tik iespaidīgu rezultātu kā šis. Šis ir jaunais Colgate Sensitive Pro-Relief™. Tās revolucionārais sastāvs nodrošina tūlītēju atvieglojumu pēc zoba pasta uzklāšanas katram jutīgam zobam un vieglas, vienu minūti ilgas masāžas. Turklāt ir kliniski pierādīts, ka, ik dienu turot zobus ar Colgate Sensitive Pro-Relief™, jutīguma atvieglojums ir ilgstošs.

Pārsteidzošus rezultātus uzrādīja patērētāju pētījums: 8 no 10 cilvēkiem, kuri cieš no zobu

jutīguma, ziņoja par tūlītēju atvieglojumu pēc zobu pastas uzklāšanas un auksta ūdens dzeršanas.

Pieņemiet izaicinājumu šodien!

Jūs neatradīsiet efektīvāku zobu sāpju mazinātāju.

Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet www.colgatesensitiveprorelief.lv

Pārdabiskuma apliecinātājas

Latvietim sēnes sniedz vairāk maģisko zināšanu nekā jebkura cita radība.

▼ *Egils Zirnis*

Par sēņu maģiskajām īpašībām var pārliecināties trijos veidos: ieraugot sēni, apēdot sēni vai piedzīstot par latvieti. Visvienkāršākais un arī visdrošākais ir pēdējais veids, jo tad tu uzreiz nonāc to cilvēku kopā, kuri sēņu zinības krājusī tūkstošiem gadu un pēc nokāpšanas no Himalajiem izstaigājuši vai visu Eirāziju, kamēr atraduši sēnēm vislabvēlīgāko zemi un apmetušies te uz mūžīgu palikšanu. Latviešu folklorā par sēnēm tik skopi izsakās ne jau tāpēc, ka senie latvieši par tām nebūtu likušie zinīs. Nebūt ne, sēņu zinības netika plaši apdziedātas tādēļ, lai neviens svešinieks šai informācijai netiktu klāt. Latviešu nākamajām paaudzēm tā tika nodota ģenētiskā līmenī, tāpēc ikviens latvietis, ieraudzījis sēni, jau zemapziņas līmenī zina, kas jādara, tāpat kā kaķis zina, ko darīt ar putniņu, kas lēkā viņa deguna priekšā.

Sēnes un ģeopolitika

Dažs uzreiz prasis: kas tad te, Latvijā, sēnēm ir labvēlīgāks nekā citur, piemēram,

mežatundrā, kur sēņu laikā grūti sēnei neuzkāpt, tik biezs ir raibo cepuriņu klājiens. Tā tas tiešām ir, taču nedrīkst aizmirst, ka tālajos ziemeļu rajonos cilvēkam nav tādu izaicinājumu, kādi rodas, dzīvojot stratēģiski svarīgā Eiropas punktā. Ne jau sēņu daudzumā slēpjas to maģiskais spēks, bet gan dažādība. Ja tu dzīvo tik tālu ziemeļos, ka neviens cits tavu zemi neiekāro, tu gadsimtiem ilgi gremo tikai baravikas un apškungus un citām sēnēm nepievērs uzmanību, jo tev nav svarīgas nekādas citas sēņu īpašības, izņemot varbūt mušmires ziemeļbriežu pievilināšanai. Toties šeit, brīnumskaistajā Latvijā, kurai šā skaistuma dēļ krustām šķērsām staiga pāri iekarotāju karapulki, iezemietim grībot negrībot jādama, kā ar šo situāciju tikt galā. Te nu skats agri vai vēl apstājas pie sēnēm, jo tas ir resurs, kurš atjaunojas, tātd būš pieejams arī tad, kad viss pārējais tiek zaudēts.

Varbūt esat ievērojuši kādu šķietami paradoksālu faktu – vispārējā vaimanoloģijā par to, ka Latvijā nekā vairs nav, neviens nevaimanā par sēņu trūkumu. Tas tā ir ne jau tāpēc, ka Latvijā netiktu izcirsti sēņu meži. Nē, šādu vaimanu trūkuma īstais iemesls ir sēņu izcilā vieta latvieša pašidentifikācijā – latvietis, kamēr vien viņš spēj kustēties, nekad neatzīsies, ka vairs nespēj atrast sēnes;

viņš var pieprasīt no valsts dažnedažādus sociālos pabalstus, bet nekad nepieprasīs, lai valsts piens viņu klāt pie baravikas, tas vienkārši ir zem latvieša goda. Tā kā latvietis šeit ir spējis izdzīvot, pateicoties sēnēm, viņš rudenos dosies sēnēs neatkarīgi no tā, cik maksās degviela. Kad te vairs neaug sēnes, tas arī latviešu stāstam būs beigas. Un otrādi – kamēr sēnes te aug, neviena emigrācija nav bīstama, jo agri vai vēl latvietis pie savas sēnes atgriezīsies. Tāpēc mežu pārmērīga izciršana jāuzlūko ne tikai kā ekonomiska rīcība, bet visupirms kā mēģinājums dabūt latviešus prom no šīs zemes.

Mūžīgais ierocis

Patiesībā nav īsti skaidrs, kāpēc Latvijas armijā vēl nav ieviestas īpašas sēņotāju apakšvienības, jo ar sēņu palīdzību iespējams atrisināt gandrīz vai ikvienu sarežģītu situāciju, sākot ar ienaidnieka apreibināšanu vai noindēšanu un beidzot ar paša apziņas transformāciju brīžos, kad nekāda cita pretošanās nav iespējama. Turklāt bez kāda pārspilējuma var teikt, ka latviešu īstais kaujas tērps ir sēņotāja ekipējums, nevis Lāčplēša milna un ausaine, Šķeles zobu birste, Lemberga hūte, Dombrovska grāmatveža uzvalciņš vai Repšes gaismas zobens. Gadsimtu gaitā šis tērps ir izkopts tik smalki un niansēti, ka latvietim nav nepieciešami nekādi ārzemju militārie konsultanti, lai ekipētos tā, ka mežā ikviens pretimnācējs, sākot ar lāci, vilku un alni un beidzot ar konkurentu pie skaistākās baravikas, nobīstas jau no viņa izskata vien. (Tiesa, daži novērotāji apgalvo, ka Rietumeiropā sievietes arī ikdienā ģērbjoties tā, kā latvietes ģērbjas, kad iet sēņot. Šis apgalvojums varētu būt patiess, bet tas jau nemazina mūsu iespējas mežā, jo tendences rāda, ka Rietumu vīrieši no savām sievietēm baidās arvien vairāk.)

Patiesi, nav labāka kaujas tērpa par latviešu sēņotāja tērpu, jo tas ir domāts ne tikai īsiem ieskrējieniem mežā, bet arī ilgstošam izdzīvošanas pārbaudījumam, ja gadījies apmaldities. Šis tērps iztur lietu un aukstumu un tajā pašā laikā ir pietiekami viegls, lai ar to būtu iespējams veikt sprinta izrāvienus, ja gadās, ka vienu baraviku ierauga reizē vairāki sēņotāji. Turklāt tas ir apstrādāts ar speciālām ķīmiskām vielām ērcu atbaidīšanai un, kā jau teicām, izskatās pietiekami atbaidošs, lai no sēņotāja bitos pat paša ģimenes locekļi un seksuālie maniaki. Tos gan sēņu laikā neviens tik un tā nopietni neņem, jo seksuālais maniaks labi zina, ka uzbudinātā stāvoklī viņa maniakālais orgāns izskatās līdzīgs sēnei, tātd jebkurš sēņotājs ar savu naziti to nogriezīs, ilgi nedomājot. Vēl bēdīgāk maniakam var iziet ar tiem sēņotājiem, kuri saklusējušies stāstus, ka īsts dabas draugs sēni negriež ar nazi, bet micēlija saudzēšanas

nolūkā izskrūvē no sūnām ārā – šī procedūra ir daudz mokošāka nekā ātrs nogrieziens ar nazi. Seksuālie maniaki labi zina, ka sēnotājs mežā ir tikpat uzbudināts kā viņi, turklāt parasti vēl arī dusmīgs, jo citus sēnotājus ir sastapis daudz vairāk nekā sēnes. Izteikti pat pieņēmumi, ka tie lāči, kas pēdējos gados it kā redzēti dažādās Latvijas vietās, patiesībā bijuši nevis lāči, bet sēnotāji, kuri dodas

Turklāt, ja ienaidnieka pārspēks izradiesies pārāk liels, mūsdienu sēnotāji atšķirībā no senčiem nekritīs depresijā, bet vienkārši aizies citā realitātē, izmantojot internetā atrasto informāciju par sēņu pasaules iespējām. Latvijā ir atrodamas vismaz desmit tā saukto maģisko sēņu sugas, proti, tādas, kuras satur psihotropo vielu psilocibīnu. Jebkurš ienaidnieks, uzzinājis, ka latviešiem ir īpašās haluci-

rīgā pieredze, ko sniedz halucinogēnās sēnes. Pats galvenais, ko mums devušas sēnes, ir neapgājama informācija par mistiskās pasaules esamību. Ikvienš, kurš sēņu laikā ir gājis pa meža stigu, ir pārliecinājies par kādu sēņošanas aksiomu: lai cik agri tu ietu me-

Zirnis vēro

✦ Ja tirgū nav sēņu, braukt sēnēs nav jēgas, jo mežos to vēl nav. Ja tirgū ir sēnes, braukt sēnēs nav jēgas, jo mežos tās jau ir nolāsītas.

✦ Ja, ieejot mežā, tev pretī pirmā nāk sieviete, nebūs ne sekša, ne sēņu.

✦ Sēne ir vienīgā radība, kuras priekšā drīkst mesties ceļos, nebaidoties no apsūdzības elkdievībā.

✦ Ja mežā atrodi veselu klājienu netārpainu baraviku un spēj to ticami izstāstīt draugiem, tev pēdējais laiks iet politikā.

✦ Ja ieraugi divas vienādas baravikas blakus, tu esi atradis sēnotājam ideālo alkohola devu.

✦ Ja sēne, kuru tu noliecies griezt, tev uzrunā cilvēka balsi, tu atrodiēs pārāk tuvu ķīmiskās rūpniecības atkritumu izgāztuvei.

✦ Vietās, kur aug papardes, var atrast tikai seksu, nevis sēnes.

✦ Mežā sauciens "Rūgts!" nozīmē nevis aicinājumu bučoties, bet brīdinājumu nebučot zultsbeku.

✦ Ja savā iecienītajā sēņu vietā ieraugi priekšā svešu sievieti ar bērniem, tas

nozīmē, ka tavai sievai ir mīļākais.

✦ Ja sēņu laikā pa mežu tev pretī nāk virinātājs, tas patiesībā ir tikai cits sēnotājs, kas vēlas tevi atbaidīt no savas baraviku vietas.

✦ Ja, pa mežu ejot, nonāc izcili labā sēņu vietā, tas nozīmē, ka tu esi apmaldījies.

✦ Ja tu arī trešajā dienā vēl nevari atrast ceļu laukā no meža, tas nozīmē, ka esi apmaldījies laikā un nokļuvis 13. gadsimtā.

✦ Ja mežā ierauga lāči, tajā dienā interese par sēnēm zudīs.

✦ Sēņu laikā nedrīkst iet mežā ar cepuri, kas izskatās pēc sēnes, var dabūt nazi kaklā.

✦ Ja uz meža stigas ieraugi skaistas baravikas garā rindā, nedrīkst sākt tās griezt, jo aizrausies un nepamanīsi, ka būsī aizgājis līdz raganas mājai.

✦ Vilki neēd Sarkangalvītes tāpēc, ka baidās, vai viņu pīrādziņi nav pildīti ar sēnēm.

✦ Visvairāk sēņu var dabūt, sumpurņa maskā staigājot pa mežu un slavējot ceļā satiktās čaklākās sēnotājas.

✦ Vienu reizi var ēst jebkuru sēni.

✦ Ja trešajā dienā pēc zaļās mušmires apēšanas tu vēl esi dzīvs, tad tev ir īpašas spējas sajaukt mušmires ar bērzlapēm.

✦ Ja valdība iegrūž budžeta miljonus kārtējo afēristu kabatās, sēnotāju mežos būs vairāk nekā iepriekšējā gadā.

✦ Ja mežos sāk augt neparastas sēnes, gaidāms liels imigrantu vilnis.

mežā lāča tērpā, lai aizbaidītu citus sēnotājus, jo vispārējās automobilizācijas dēļ konkurence mežos ir augusi, tāpēc daži sēnotāji mēģina to mazināt ar tik radikāliem līdzekļiem.

Brīnuma gaidās

Ta kā sēnotājs vieglāk nekā daudzu citu profesiju pārstāvji var pamatot ieroča nēsāšanas nepieciešamību (lai būtu, ar ko šaut gaisā apmaldīšanās gadījumā), ir skaidrs, ka lieki uztraucas tie, kas vaimanā par latvju zemessardzes zemajām kaujas spējām. Mūsu istā zemessardze ir sēnotāji, grūtā brīdī viņi atkal, tāpat kā mūsu senči, ar ieročiem rokās saies mežos un tur pārtiks no sēnēm, kuras Latvijā, ja labi meklē, var atrast pa ziemā.

nogēno sēņu zināšanas, noteikti centīsies izmantot šo zintnieku pakalpojumus, un te tu mūsu tautas atriebējiem paveras varen plašs rīcības lauks. Zinot pareizās devu proporcijas, ar šīm sēnēm var panākt nevis laimes, bet baiļu un nomāktības efektu. Un kas var būt labāks par nobijušos un nomāktu ienaidnieku? Ja ar to tomēr nepietiktu un nāktos rīkoties radikālāk, atkal pati daba nākusi mums talkā – halucinogēnajām sēnēm ārkārtīgi līdzīgas ir dažas nāvīgi indīgu sēņu sugas, tāpat mums ir pa rokai arī ienaidnieka pilnīgas likvidācijas ieroči.

Tomēr pats galvenais, ko latvietim dod sēnes, nav ne plašais ienaidnieku uzveikšanas arsenāls, ne iztikšana grūtos brīžos, ne izdzīvošanas skola, apmaldoties vai ieēdot neparastas sēnes, un pat ne tā brīnīgā ga-

žā, vienmēr kāds būs gājis pirms tevis un labākās baravikas nolāsījis. Kas ir šis nolāsītājs, to neviens nezina, jo neviens viņu nav redzējis. Tātad ir skaidrs, ka baravikas nolasa kāda mistiska būtne. Kāda? Varianti ir tikai divi – vai nu citplanētieši, vai kāds no latviešu dievību panteona. Diemžēl abos gadījumos patiesības noskaidrošanai neder mūsdienās izplatītā videonovērošanas metode. Ne tikai tāpēc, ka pie katras baravikas videokameru nepieliksi, bet arī tāpēc, ka pārdabiskas būtnes nav iespējams nofilmēt, un arī citplanētieši, ja jau būs spējuši tikt līdz Zemei, noteikti būs atklājuši arī veidu, kā to izdarīt, izvairoties no zemiešu iespējām fiksēt viņu klātbūtni. Tas gan neizslēdz iespēju šīs būtnes ieraudzīt nejausi. Tāpēc sēnotājam mežā vienmēr jātur acis vaļā! ☹

Aidā sēnēs!

Sēņošana ir latviešu hobijs, sports, meditācija un izklaide vienlaikus. Kurvis uz rokas, nazis un plastmasas kuļķenes kabatā, ja nu pagadās tik daudz sēņu, ka grozā nesatīlpst. Taču kā sēnes grozā ievilināt? Mūsu senči gadsimtu garumā šo māku izkopoši līdz pilnībai.

▼ *Evija Poznaka*

Sēņu veiksmei

Dodoties sēņot, pirms izešanas pa durvīm vajag ar visu grozu uz brīdi piesēst. Ja pa ceļam uz mežu redz cielavu, zilīti vai stirnu, būs veiksmīga sēņošana.

Ziedojušs Meža mātei

Kad sasēņots pilns grozs, ejot arī no meža, visskaistākā un lielākā sēne jāizmet no groza meža malā kā ziedojušs Meža mātei.

Mušmire tāds!

Sēņotājam nevajag veiksmi vēlēties, jo tad noskauz visas sēnes. Ja nu ceļā pagadās kāds veiksmes vēlētājs, tam jāatbild: "Mušmire tāds, ņem pats savu veiksmi!"

Sēņošanas talismans

Ja sēņošanā labi veicies, kādu apģērba gabalu (kreklu, lakatu, zeķes, zābakus) no tās reizes nevajag mazgāt un tīrīt, bet vilkt līdz sezonas beigām ikreiz, kad ejat sēņot.

Vīrietis ar pilnu grozu

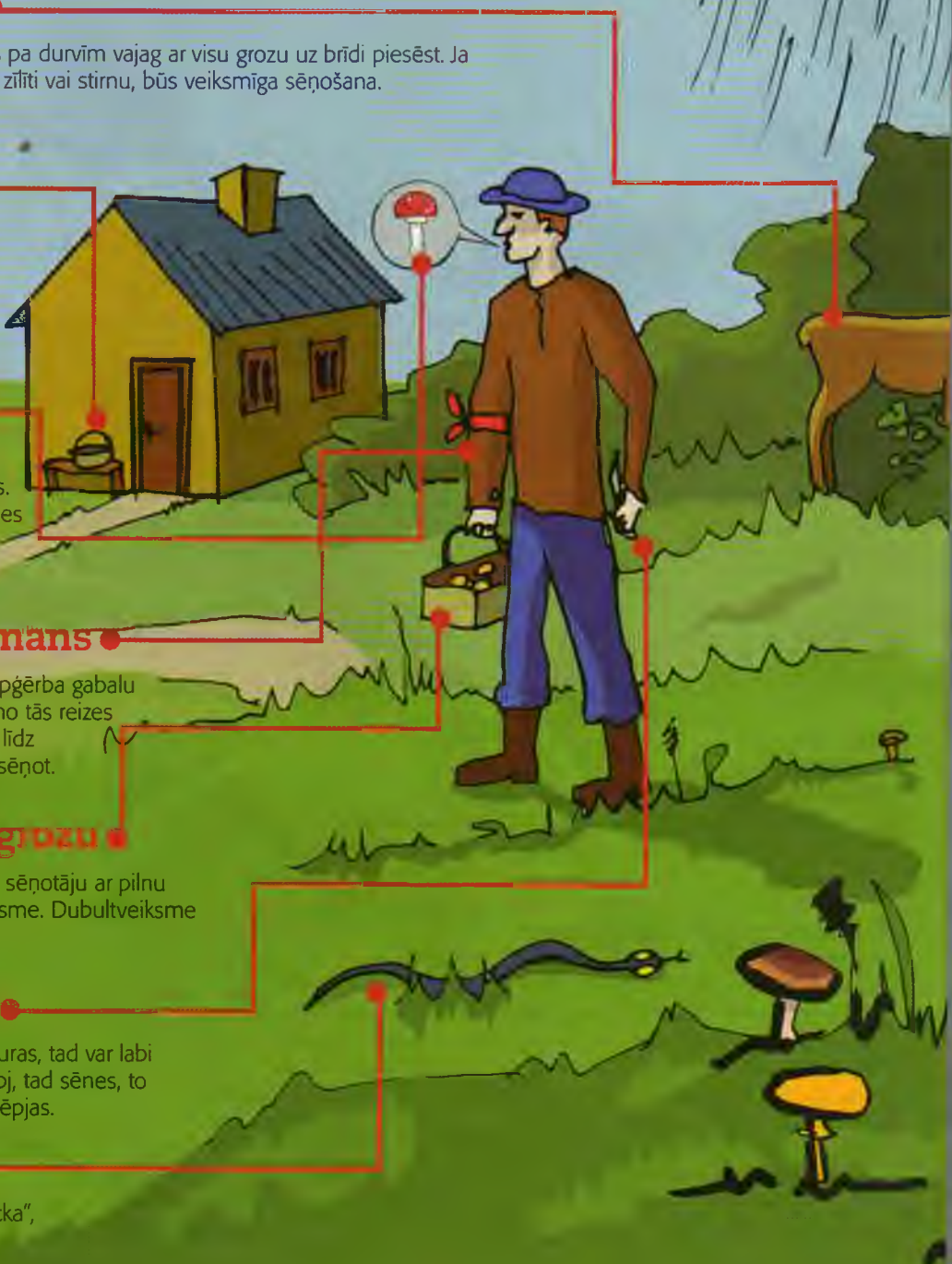
Ja, ejot sēņot, pa ceļam satiekat sēņotāju ar pilnu grozu, arī pašam uzsmaidīs veiksmē. Dubultveiksme garantēta, ja sēņotājs ir vīrietis.

Pasiēptais nazis

Ejot sēņot, nazis jāslēpj aiz muguras, tad var labi sēnes ieraudzīt. Ja nazi nenošlēpj, tad sēnes, to ieraugot, nobīstas un pašas paslēpjas.

Tābu vārds

Sēņojot nedrīkst izteikt vārdu "ačka", jo tā jūs piesaucat čūskas!

Lietus un zibens

Labu sēņu ražu nodrošina divas dabas parādības: pirmā – lietus, vēlams taisns – tāds, kas līst vienmēri, otrā – zibens bez pērkona.

Kā izvairīties no tārpainām sēnēm?

Visām sēnēm ir mērķis, tad sēnē būs tārpains. Tārpains sēnē novēlēt vai valāsit jaunā mēnes.

SĒŅU VĀRDI

Mežā izejot, sēņotājam jāsaka: "Čiku, čiku, meža Miku, pilna āda baraviku!", tad arī grozs ātri piepildās.

Baravika pilnam grozam

Ja sēņojot pirmo grozā ieliek baraviku, grozs ātri piepildās pilns, ja bērslapi – sēņošana tik labi neveiksies un var gadīties iet mājās ar pustukšu groziņu.

Pateicība Dievam

Liekot grozā pirmo sēni, jāsaka: "Dieviņ, dod laimi!"

Pirmā sēne

Pēc pirmās atrastās sēnes var zīlēt nākamo gadu līdz jaunai sēņu ražai. Ja sēne tārpaina, jāuzmanās no skauģiem, ja jauna un laba – gaidāms veiksmes gads. Baravika sola pārticību, bet gailene – rāmu un gaišu gadu.

Sēņu apspļaudīšana

Sēņojot pirmās atrastās sēnes jāapsplauda un jāsaka: "Esiet jūs tās laimīgās, pievelciet man ātri pilnu grozu!"

MILJONI NELĪDZ

Ja cilvēkam ir bagāti vecāki, parasti automātiski tiek uzskatīts, ka viņam ir paveicies. Patiesībā tā nemaz nav, jo ir pietiekami daudz gadījumu, kad bagātņiekus piemeklē tādas pašas nelaimes kā parastos mirstīgos.

Slavenās Rokfelleru dzimtas atvase **Maikls Klārks Rokfellers** ir uzskatāms piemērs šai patiesībai – jau pusgadsimtu viņš ir pazudis bez vēsts, un varam vien minēt, vai viņš noslīka, vai pusi – vēl briesmīgāk! – apēda kanibāli.

▼ *Sandris Metuzāls*

Netipiskais miljonārs

Parasti miljonāru atvases nemēdz noņakt tādās situācijās, lai tām draudētu krišana cilvēkēdāju nagos, taču Maikls Rokfellers bija īpašs gadījums. Piedzima viņš vienā no Amerikas bagātākajām ģimenēm, jo puīša vecvectētiņš Džons Rokfellers bija naftas magnāts un ASV vēsturē pirmais miljardieris, bet tēvs Nelsons Rokfellers darbojās banku biznesā un politikā, ar laiku kļūstot pat par ASV viceprezidentu. Tomēr Maiklu nevilināja ne bizness, ne arī politika, viņš vairāk interesējās par vēsturi. Iespējams, konservatīvāki vecāki jauniešiem par varītēm liktu studēt ekonomiku un pārņemt ģimenes biznesu, taču Nelsons Rokfellers negribēja puiku mocīt un likt viņam darīt to, kas nepavisam nepatik. Viņš ļāva dēlam iestāties Hārvarda universitātē, kur puīsis studēja vēsturi un antropoloģiju. Paralēli mācībām Maikls diezgan aktīvi darbojās Antropoloģijas institūtā, kur jauno Rokfelleru saņēma ar atplestām rokām, jo tā nu bija sagadījies, ka tieši Rokfelleru dzimta bija lielākais šā institūta sponsors. Objektivitātes labad jāpiebilst, ka Rokfellers seniors institūtu sponsorēja ne jau tikai dēla aizrašanās dēļ, nē, jau kopš dzimtas patriarha Džona laikiem Rokfelleri

ir dāsni ziedojuši dažādām organizācijām un pasākumiem, sākot no politiskajām partijām un beidzot ar mākslas galerijām.

Pabeidzis skolu un pāris mēnešu nodienis armijā (jā, Amerikā armijā dienēja arī elites atvases, vismaz tā tas bija līdz Vjetnamas karam), 22 gadus vecais Maikls nolēma, ka pienācis laiks atstāt pēdas zinātnē un noorganizēt pirmo zinātnisko ekspedīciju. Pārlaidis acis globusam, jaunais Rokfellers izvēlējās Jaungvineju, kur cerēja no aborigēniem savākt dažādu etnogrāfisku priekšmetu kolekciju. Ar ekspedīcijas finansējumu problēmas neradās (vēlreiz atcerēsīties, kas bija Maikla tētis!), tāpēc 1961. gada rudenī Maikls kopā ar holandiešu etnogrāfu Renē Vasingu devās ceļā.

Liktenīgais brauciens ar laivu

Pirmais mēnesis aizritēja bez problēmām. Rokfellers un Vasinga, kompānijā paņēmuši pāris vietējos pavadonius, apbraukāja salas un naski tirgojās ar iezemītiem: mēs jums cigaretes, konservus un nažus, jūs mums savas māla bļodas, koka karotes un to tur glīti izkrāsoto galvaskausu. Maiņa gāja no rokas, un drīz vien abi pētnieki varēja uz Ameriku no-

Trīs ceturtdaļas no laivā braukušajiem bija izglābušies. Un tikai no paša galvenā, no Maikla Rokfellera nebija ne miņas...

sūtīt pirmo etnogrāfisko dārgumu kolekciju, kas, starp citu, vēl šobaltdien glabājas Nujorkas Pirmatnējās mākslas muzejā.

1961. gada 17. novembrī Rokfellers nolēma apmeklēt kādu ļoti nomaļu aborigēnu ciematu cerībā tur atrast sevišķi interesantus eksponātus. Vietējie iedzīvotāji gan centās viņu atrunāt, sakot, ka tur dzīvo ne pārāk labi cilvēki, turklāt līdz turīenei jābrauc pa lielu un diezgan bīstamu upi, taču Maikls šos stāstus nebija noskaņots ņemt galvā. Nopircis no iezemītiem ne pārāk uzticama izskata paštaisītu laivu, viņš kopā ar saviem biedriem devās ceļā.

Līdz mērķim gan viņi netika, jo upes vidū pēkšņi noslāpa motors, ko Maikls bija piekaris iezemīšu laivai. Līdz krastam bija pāris

kilometru, diemžēl kārtīgu airu laivā nebija. Abi vietējie pavadoni izšķirās par riskantu soli – piesējuši sev tukšas benzīnkannas, viņi mēģināja krastu sasniegt peldus. Riskants šis peldējums bija galvenokārt tāpēc, ka upē dzīvoja krokodili. Acimredzot tieši šā iemesla dēļ Rokfellers, kurš bija itin labs peldētājs, nolēma palikt laivā kopā ar Vasingu. Taču vēl pēc brīža vilnis apgāza laivu, un abi tajā sēdošie tik un tā nonāca ūdenī. Tālāk viņu ceļi šķirās – Rokfellers nolēma mēģināt sasniegt krastu peldus, bet holandiešu etnogrāfs par labāku uzskatīja turēties pie apgāztās laivas un gaidīt glābējus. Vai krokodilus – skatoties, kurš pirmais ieradīsies notikuma vietā.

Holandietim paveicās, jo pirmie tomēr ieradās glābēji – pāri lidojoša lidmašīna bija pamanījusi nelaimi un pa rāciju devusi ziņu netālu esošam kuģītim, kura apkalpe tad arī izvilka no ūdens Vasingu. Pēc tam, kad holandieši bija daudzmaz atjēdzies un izstāstījis lietas būtību, visi sāka meklēt Rokfelleru, kuram pa to laiku sen jau vajadzēja būt sasniegušam krastu. Taču nekādas miljonu mantinieka pēdas krastmalā tā arī neizdevās atrast. Dažas dienas vēlāk atradās abi Rokfellera ekspedīcijas pavadoni, kuriem peldus uz tukšajām kannām gan bija izdevies nokļūt krastā, taču pēc tam viņi bija apmaldījušies

Populāra ir arī versija par krokodiliem, kaut gan arī tajā ir liels balts plankums – ja reiz krokodili neaiztika abus ekspedīcijas pavadoņus un pat holandieci, kurš vairākas stundas kūlās pa ūdeni, kāpēc gan tie būtu uzklupuši tieši Rokfelleram?

džungļos un tikai pēc ilgāka laika uzdūrušies kādai apdzīvotai vietai. Tātad trīs ceturtdaļas no laivā braukušajiem bija izglābušies. Un tikai no paša galvenā, no Maikla Rokfellera nebija ne miņas...

Tētis traucas palīgā

Saņēmis ziņu par nelaimi, Rokfellers vecākais nekavējoties meta visus Ņujorkā darāmos darbus pie malas un traucas pāri pusspasaulei, lai mēģinātu atrast dēlu. Rokfellera rīcībā esošie lidzēkļi bija būtībā neierobežoti, tāpēc Jaungvinejā viņš ieradās kopā ar veselu glābēju armiju un vairākiem desmitiem sensāciju kārto reportieru. Vairākas nedēļas visi ķemēja džungļus un purvus, taču neko neatrada. Meklētājiem brīvprātīgi pievienojās ar daudzi iezemieši, arī no tā ciemata, uz kuru savā pēdējā braucienā bija devies Maikls. Tik un tā nekā. Ne pēdu, ne ziņu par pazudušo pētnieku.

Beigu beigās, atmetuši jebkādas cerības atrast Maiklu Rokfelleru dzīvu, glābēji meta mieru neauglīgajiem meklējumiem. Oficiāli tika atzīts, ka Maikls, visticamākais, gājis

bojā upē, cenšoties sasniegt krastu. Vai viņš noslika vai arī tika krokodila zobos, tas nebija zināms.

Kanibāls, ne krokodils!

Visi arī palika pie versijas par nāvi upē un jau bija paguvuši piemirst Rokfellera nelaimīgo ekspedīciju, kad astoņus gadus pēc traģēdijas negaidot atklātībā parādījās jauna versija: bet varbūt Maiklu apēda nevis krokodils, bet gan kanibāli? Jo, raugi, asmatu cilts piederīgie, ko bija saposies apmeklēt jaunais Rokfellers, jau izsenis bijuši zināmi kā kanibāli, un nekur nav teikts, ka viņi šo nosodāmo kulinārijas paveidu būtu metuši pie malas.

Ar sensacionālo ziņu klajā nāca kāds austrāliešu žurnālists, kurš apgalvoja, ka esot veicis Jaungvinejā pats savu neatkarīgu izmeklēšanu un atradis lieciniekus, kuri ir labi informēti par Maikla Rokfellera dzīves pēdējiem brīžiem. Pie visa vainīgi esot bijuši trīs iezemieši, kuri uzdūrušies no ūdens izlidušajam pargurusajam pētniekam, notuējuši viņu par jūras briesmoni un katram

gadījumam nosituši. Pašus sitējus gan žurnālistam nebija izdevies iztaujāt, jo viens no viņiem jau esot miris, bet abus pārējos ciltsbrāļi atteikušies uzrādīt.

Ticamības momentu gan mazliet izbojāja tas, ka aptuveni tāds pats stāsts tajā pašā laikā parādījās citā Austrālijas izdevumā, tikai tur jau figurēja pavisam cits aborigēnu ciemats, ko no pirmā šķira teju vai pussimt kilometru. Arī tur iezemieši esot nosituši un pēc tam apēduši bālgīmi, no kura brilles vien palikušas pāri. Brilles – tā ir īpaši būtiska detaļa, jo Rokfellers tiešām tādās nēsāja.

Nebija ilgi jāgaida, kad iezemiešu tikumus pārzinoši laudis nolīdzināja versiju par kanibāliem līdz ar zemi. Pirmkārt, pieminētās brilles nez kāpēc neviens no žurnālistiem nebija spējis sagādāt un uzrādīt publikai. Tātad ej nu sažini, vai tādas vispār bija. Otrkārt, ja jau iezemieši Maiklu noturēja par briesmoni, kāpēc viņi bailēs nevis metās no tā bēgt, bet gan lida kauties? Treškārt, tajos laikos baltais cilvēks Jaungvinejā vairs nebija nekāds retums, tāpēc diez vai bija daudz tik stublu iezemiešu, kas viņu noturētu par briesmoni. Turklāt Rokfellers ar saviem maiņas darījumiem jau bija iemantojis plašu popularitāti apkārtējos ciemos, aborigēni viņu pazina un cienīja. Ceturtkārt, aborigēnu pazinēji īpaši uzsvēra, ka iezemiešu stāstītajam par Rokfellera nosīšanu sevišķi ticēt nevajadzētu tāpēc, ka par pāris cigarešu paciņām papuasi ir gatavi runāt visu, ko baltais cilvēks no viņiem grib dzirdēt. Šajā gadījumā – ja gribēja dzirdēt stāstus par cilvēkēda-

Vietējie iedzīvotāji gan centās viņu atrunāt, sakot, ka tur dzīvo ne pārāk labi cilvēki, turklāt līdz turieni jābrauc pa lielu un diezgan bīstamu upi, taču Maikls šos stāstus nebija noskaņots ņemt galvā.

žoni nes Rokfelleru drēbes, turklāt tie esot viņam rādījuši arī kaulus un apgalvojuši, ka tie palikuši pari no baltā jauna cilvēka. Pārbaudīt šo versiju gan tā arī neizdevās, jo Smits pats drīz vien gāja bojā nelaiimes gadījumā.

Taču viņam uzradās sekotājs cita misioņāra Billema Hekmana izskatā. Ari viņam aborigēni bija stāstījuši par apēstu jaunekli, kura galvaskauss, greznots ar "metāla acīm" (atceresimies, ka Rokfellers valkāja brilles), glabājoties cilts rituālu būdā. Nevienam baltajam cilvēkam gan ne galvaskausu, ne arī "metāla acis" atrast neizdevās, tāpēc var tikai minēt, cik šajā stāstā ir patiesības, bet cik – fantāziju.

Tā nu vēl tagad nav skaidrs, kas ar Maiklu Rokfelleru patiesībā notika. Visizplatītākā ir un paliek versija par ļaunajiem kanibāliem, lai gan pierādījumu tai nav nekādu. Toties izklausās šī versija viskrāšņāk, tāpēc arī patik gan avižniekiem, gan visiem pārējiem. Populāra ir arī versija par krokodiliem, kaut gan arī tajā ir liels balts plankums – ja reiz krokodili neaiztika abus ekspedīcijas pavadoņus un pat holandieti, kurš vairākas stundas kūlas pa ūdeni, kāpēc gan tie būtu uzklupuši tieši Rokfelleram? Varbūt tajā apvidū nekādu krokodilu vispār nebija un puisis pavisam banālā kārtā noslika? Atbilžu nav.

jiem, tad tos arī saņēma; vai nu aborigēnam grūti sagādāt dārgajam viesim mazliet priedes un pastāstīt to, kas šim patik. Piektkārt, stāsti par papuas kanibālismu ir stipri pārspīlēti, un būtu ļoti grūti atrast ciltis, kas tiešām ēstu cilvēkus. Nospiedošais vairākums aborigēnu tomēr ir kategoriski pret sev līdzīgo lietošanu uzturā. Etnogrāfi minēja daudzus gadījumus, kad baltie cilvēki XX gadsimtā nonākuši papuas teritorijās, taču ne reizi viņiem nav draudējušas ne mazākās briesmas no iezemiešiem. Gluži pre-

teji – parasti ienācēji uzņemti ļoti draudzīgi un viņiem pat atļauts apmesties uz dzīvi vietējo apmetnēs.

Skaidrības nav

Vēlāk tomēr uzradās vēl pāris liecinieku, kuriem bija šis tas sakāms par nelaimīgā Rokfelleru likteni. Pirmais bija misionārs Jans Smits, kurš mitinājās netālu no asmatu cilts teritorijas – tieši šo cilti vainoja Maikla nāvē. Smits reiz bija stāstījis, ka esot redzējis, kā me-

ASTAROTS

Veiksmes akmeņi

Akmeņiem piemīt mītiskas, ezoteriskas un dziednieciskas īpašības. Akmens savu saimnieku vienmēr sargā un palīdz viņam. Visizplatītākie veiksmes akmeņi ir avanturīns un onikss. **AVANTURĪNS**, saukts arī par zelta smiltīm, ir dažādu krāsas – zajas, zilās, brūnās un oranžās – kvarcs ar iekļautām citu minerālu zvīņām. Avanturīns palīdz savam īpašniekam uzturēt priecīgu garastāvokli un mundru garu, novērš nemieru un bailes. Jau senatnē maģi un dziednieki šo akmeni rekomendēja kā talismanu naudas un veiksmes piesaistīšanai. **ONIKSS** ir melnas krāsas ahāta paveids. Vadoņu un cīnītāju akmeņi. Jau izsenis austrumu tautās onikss tiek uzskatīts par veiksmes akmeni, jo šis unikālais akmens spēj koncentrēt nepieciešamo enerģiju konkrēta uzdevuma veikšanai. Tomēr visunikālākā šā akmens īpašība ir ne tikai piesaistīt veiksmi, bet arī spēt to aizsargāt no skauģiem un nelabvēļiem.

Avanturīna eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figurīna vienmēr atgādina par Jūsu sargēngeli, bet akmens piesaistīs veiksmi.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

Veiksmes maģija

Par veiksmīnīku saka – dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvana, tā iepriecina un spāno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pametusi, nezaudējiet diešu, bet neceriet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis it visur! Maģisko kartīņu komplekts ar 32 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmiņi pielietojot nerēdzamās pasaules spēku, jūs spēsiet piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm.
Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes avanturīna un oniksa izstrādājumi par īpašām cenām.

Avanturīna krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nesājot, tās savam īpašniekam dāvas mundru garu un izdošanas it visās lietās.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Avanturīna rokassprādze

Oranžā avanturīna rokassprādze.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nesājot, tās savam īpašniekam palīdzēs koncentrēt enerģiju un aizsargas no nelabvēļiem.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa rokassprādze

Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Lībiešu meditācijas krasts ar Dundagas relaksāciju

Kamēr jūru vēl neplosa rudens vētras un ceļi nav pielijuši, vērts doties atvasaras velobraucienā pa Ziemeļkurzemi – apmeklēt vilkača kapu, uzkāpt akmens piramīdā, nobaudīt svaigi kūpinātas butes. Galvenais ir uzņemt enerģiju un spēku, lai pietiek līdz ziemai.

▼ *Kristīne Alberte*

Te nu tas ir – lībiešu krasts. Izcila vieta meditācijai un būšanai kopā ar sevi. Kad pēdējo reizi jūs ieklausījāties sevī?

Viss lībiešu krasts no Ovišiem līdz pat Kolkaī ir viena liela enerģētiskas un enerģijas līnija.

PIETURPUNKTI

LĪBIEŠU KRASTS

1. MELNSILS. Te var atrast vairākas senvietas: gan Baķu baznīcu, gan tās kalnu ar senu kulta vietu.

2. KOLKA. Kurzemes pussalas tālākais ziemeļu punkts.

3. VAIDE. Nosaukums cēlies no lībiešu vārda *vait* – starpa. No Vaides visērtāk pārbraukt uz Sāmsalu.

4. SAUNAGS. Ziemā šeit pastāvīgi apdzīvotas tikai sešas ēkas, bet vasarā – 28.

5. PITRAGS. Teika vēsta, ka ciems radies, pateicoties četriem brāļiem no Sāmsalas, kas še apmetušies un uzcēlušī mājas. Pitraga centrā atrodas baptistu lūgšanu nams.

6. KOŠRAGS. Jaunākais lībiešu ciems. Blīvi apdzīvots.

7. MAZIRBE. Lielākā lībiešu apdzīvotā vieta Kurzemē.

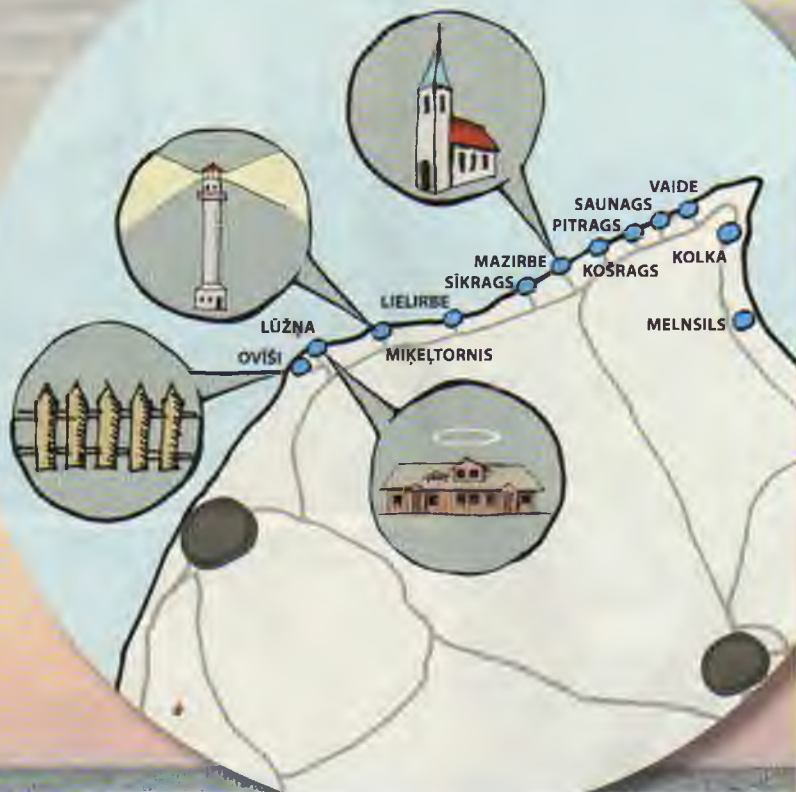
8. SĪKRAGS. Šeit atradusies viena no vecākajām lībiešu apmetnēm.

9. LIELIRBE. Ciems, kam pa vidu tek Irbes upe.

10. MIKĒLTORNIS. Te atrodas augstākā bāka Latvijā.

11. LŪŽŅA. Vairāku kilometru garumā izstiepts ciemats Lūžņas upes abās pusēs. Te atrodas meditāciju nams *Elijas nams*, ko izveidojis mācītājs Juris Rubenis.

12. OVĪŠI. Te atrodas Latvijas vecākā bāka, saglabājušās senas ēkas un žogu sistēma.

K atru vasaru sēžos uz velosipēda un minos, lai atgūtu biroģiju zaudēto enerģiju un iepazītu jaunas vietas. Velosipēds ir vislieliskākais pārvietošanās līdzeklis, jo uz priekšu var tikt ātrāk nekā ar kājām, var piekļūt vietām, kur ar auto nevar piebraukt. Šogad izvēle krita uz Ziemeļkurzemi, kur mūsu mērķis bija izpētīt lībiešu krastu un satikt Dundagas Zaļo jumpravu.

Kur jūras satiekas

Līvs vai lībietis? Atšķirības nav, bet vietējie teic, ka apzīmējumu "līvs" vairāk lieto Rīgas kundziņi un dzejnieki. Paši sevi viņi sauc par lībiešiem un to zemes strēli gar jūras krastu no Kolka līdz Ovišiem – par lībiešu krastu. Es kopā ar saviem ceļabiedriem apguvu posmu no Sikraga līdz Kolcai.

Pirmais mērķis ir skaidrs – jasāk ar Kolkasragu, vietu, kur satiekas Baltijas jūra un Rīgas līcis. Kolkasrags ir izteiktākais zemesrags Latvijas piekrastē, kur vienuviet var vērot gan saulrietu, gan saullektu. Mums tiek

pirmais. Mīnoties gar pašu jūras krastu virzienā uz galamērķi, prātā nāk domas, ka šo ceļu var ieteikt tiem, kas meklē klusumu un vientulību, un nevelas nekādu civilizāciju. Tikai pamesta un tukša jūras mala – vienā pusē mežs, otrā jūra. Ja nebūtu putnu vērotāju un cilvēku, iespējams, es pabrauktu garām slavenajam Kolkasragam. Kartē rags izskatās iespaidīgs, un jūru tikšanos biju iztēlojusies ar troksni un šļakatām. Ta arī esot, ja jūrā ir vētra vai stiprs vējš.

Rags pie raga

Košrags, Sikrags, Pitrags – kā zirņi pākstis cits pie cita rindojas lībiešu ciemi. It kā kopā, tomēr atšķirīgi un neatkarīgi – katram sava seja un stāja. Ar Mazirbi kā lielāko lībiešu apdzīvoto vietu vidū. Ar lībiešu tautas namu, ar laivu kapsētu, ar svaigi kūpinātām butēm un jūras gaisu. Un ar Mazirbes baznīcas meklēšanu – rakstos ir teikts: "Tornis majestātiski slejas debesis 36 metru augstumā un ir kalpojis kuģa atrašānās vietas noteikšanai Irbes jūras šaurumā starptautiskās trases jūras braucējiem." Esot pie jūras, mēģinām torni saskatīt. Liels taču! Diemžēl bez panākumiem.

Braucot gar jūru, sausiemežvāki sprakšķ kā ledenes.

Valpenes piramīda ir deviņus metrus augsta, tās apkārtmērs ir 38 metri. Akmeņos ir iekalti Valpenes ciema māju vārdi.

Taisnība jau ir – neesam nekādi jūrasbraucēji, bet velosipēdisti, kas plūncējas malā. Izrādās, baznīca noslēpusies krietnu gabalu aiz Mazirbes centra, pakāpusies kalnā un raugās pāri mežiem. Blakus tai mēma liecība par mēra laikiem Kurzēmē – lieli akmeņi. Es savā kartē gribu atzīmēt vilkača kapu, kas atrodas vecajos kapos pie baznīcas. Izrādās, kapavieta ir, kā reklamās skandina, "divi vienā" – zem milzīga akmens krāvuma apglabāts mācītājs-vilkacis. Teika vēsta, ka, deviņas reizes pret sauli griežoties, mācītājs

pārvērties vilkaci, apēdis kumeļu, apgriezies pa saulei un atkal bijis cilvēks. Kapavieta ar akmeņiem apbērtā drošības dēļ – lai cienģtēvs, kaut arī miris, naktis neskraida apkārt vilkača paskatā.

Pa Barona pēdām

Pēdējā pieturvietā mūsu ceļojumā ir Dundaga un Barona aplis, kas izstrādāts tieši velobraucējiem. To var pieveikt pāris stundās, protams, ar noteikumu, ja netaisa garas piknika pauzes

Lielākā Ziemeļkurzemes pils. Dundadznieki to mīl, un pils mīl viņus. Divreiz degusi, vairākkārt pārbūvēta, savu cēlumu tā nezaudē.

vai nenosnauz pusdienlaiku.

Nakšņojam Dundagas pilī un ceram ja ne saredzēt, tad vismaz sadzirdēt Dundagas Zaļo jumpravu, kura tamdēļ, ka paslepen vērojusi rūķu kāzas, tagad spiesta savā zaļajā kleitā gadsimtiem ilgi klejot pa pili. Varbūt vainīgi nobrauktie kilometri, varbūt jumpravai šķietam simpātiskā,

bet mūsu naktsmieru neviens netraucē. No rīta, izgulējušies kā aristokrāti, esam gatavi ceļojumam pielikt punktu, izbraucot dainu tēva Barona apli ar vairākām pieturvietām, no kurām īpaši ieteikt gribas trīs. Vispirms Kubalu skolu, kur var apsēties solā, kurā, iespējams, sēdējis un burtus vilcis Krišjānis Barons. Ari mēs

BARONA APLIS
Tas ved gar dabas un kultūrvēstures objektiem un ir ar ekotūrisma ievirzi:
Dundagas centrs – Liepniekvalka alas – vides veselības saimniecība Jumari (atpūta) – Valpenes akmeņu piramīda – Kubalu muzejskola – krokodilu mednieka Arvīda Blūmentāla dzimtā mājvieta Būdeni – pūteļa un dižraušu degustēšana saimniecībā Jaunsniķeri – Dundaga.
Var braukt arī uz otru pusi, tāpēc jau tas ir aplis!

Kubalu skolā mācījies
dainu tēvs Barons. Šī
gulbūves konstrukcijas
skola ir vecākā Latvijā.

PĀRBAUDĪTS!

Ia meklējat
naktsmājas, no sirds
iesaku Dundagas pili
un Vaides Purvziedus
(starp citu, tur var
aplūkot teju 1000
ragu kolekciju).

*Jumaros var
priecāties
par ziedu
krāšņumu un
nobaudīt
krūmmellenes.*

► Mazirbes laivu kapsēta. Pusdienlaikā tur putni
pieklusuši un valda tik liels klusums, ka šķiet –
laivas tūlīt sāks runāt.

◄ 36 metrus augstais Mazirbes baznīcas tornis
senāk jūrniekiem kalpoja bākas vietā.

izmēģinām ar zoss spalvu un tinti uzskricelēt savu vārdu. Jā, meistarība vajadzīga, tas vis nav datora taustiņus klabināt. Pēc rakstīšanas stundas saņemam ielūgumu (aizmirstiet stereotipu, ka kurzemnieki ir šerpi, lepni un neviesmīgi, tās ir absolūtas muļķības) no muzeja darbinieces Gunitas pacīmoties viņas dzimtas mājās, kas arī ir iekļautas Barona aplī. Pirms tiekam ar sirsniņu uzņemt *Jumaros*, pacienāti ar pašlasītu tēju, gardām tomātmaizēm un mellenēm, nonākam pie viena no iespaidīgākajiem Barona aplī objektiem – Valpenes piramīdas. Tā atrodas netālu no Barona dzīvesvietas. Tieši tā, Latvijā ir pi-

ramīda – laukakmeņu krāvums, pieminekļis Krišjānim Baronam par viņa ieguldījumu. Ideja radusies vēl vienam mūsu dižgaram Imantam Ziedonim, bet to

realizējis tēlnieks Vilnis Titāns.

Nu ko, septembris ir ideāls velopārbraucienam laiks – saule vairs necepina, tāpēc pedālus mīt ir viegli. Lai labi ripo! ☺

NODERĪGI!

- ✦ <http://www.ziemelkurzeme.lv> – ērti lietojama un praktiska lapa Ziemeļkurzemes apceļotājiem. Tur ir viss, kas ceļotājus varētu interesēt: naktsmājas un ēdināšanas vietas, apskates objekti un izstrādāti maršruti.
- ✦ <http://www.livones.net> – pirms apceļojat libiešu krastu, vērts šo to uzzināt par pašiem libiešiem.
- ✦ <http://www.kubalmuz.lv/> – informācija par Kubalu skolu. Vecākā speciāliste Gunita Tropiņa, viņa arī *Jumaru* saimniece, ir no Baronu dzimtas. Uz tēju un sarunām gan labāk pieteikties iepriekš, taču arī tad, ja sētā iebrauksiet bez pieteikšanās, tiksiet laipni uzņemti. Tālrunis 29469425.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā var atdzimt senas simpātijas. Nekautrējieties izrādīt savas jūtas. Garastāvoklis atkarīgs no naudas daudzuma kontā. Izpelnīsieties uzslavu par oriģināliem risinājumiem. Jaunas ieceres var likt iespringt darbā. Neskaidrus jautājumus kārtojiet aci pret aci, nevis pa tālruni. Naudu tērējiet mājās remontam un labiekārtošanai. Dejojiet vai dziediet no sirds.

LABĀS DIENAS

8.IX	Izejot no mājas, novēliet sev jauku dienu!
11.IX	Uzlieciet uz sava galda rudens puķes!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Iedzīminieties mīlotā cilvēka jūtu pasaulē. Esiet pacietīgi. Aizmirstiet par greisirdību. Labi klāsies taupīgajiem. Tuvākajā nākotnē būs jauni ienākumi. Konservatīvi uzskati var traucēt karjeras kāpumam. Apgūstiet jaunu vaļasprieku. Rikojiet tuvinieku sanāksšanu. Var atgriezties ģimenes "melnā ays" Uzņemiet ar sapratni.

LABĀS DIENAS

6.IX	Saliedēs radoša izklaide.
12.IX	Mazs sākums labam garastāvoklim.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Vētīsiet un vērtēsiet attiecības. Jauna iepazīšanās būs īslaicīga. Pagaidām ar esošajiem līdzekļiem rikojieties taupīgi. Neaizdodiet naudu emociju iespaidā. Ļaujiet notikumiem ritēt savu gaitu. Romantiskas izjūtas bērniņas zemē. Saglabājiet vecāku māju. Gādājiet par kārtību skapjos un atvilktnēs. Ar atvasēm piedalieties muzikāli izglītojušos pasākumos.

LABĀS DIENAS

7.IX	Prieks par pelnītu pateicību.
16.IX	Noticiet savai sirdsbalsij!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Saskaņa ar mīloto, darot kopīgu darbu. Nepieciešama skaidrība naudas jautājumos. Atapība un iniciatīva noteiks veiksmi darbā. Var būt nepieciešams rīkoties nekavējoties. Sekmīgas darba pārrunas. Mājās sildis tuvinieku sirsnība. Atpūtu plānojiet pie ūdens vai mežā. Nedēļas nogalē obligāti atslēdzieties no ikdienas stresa.

LABĀS DIENAS

6.IX	Aplipiniet draugus ar dzīvesprieku!
10.IX	Viens smaids, viens acu skats darīs dienu gaišu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Nošķiriet mīlestību no naudas lietām. Pieņemiet mīloto tādu, kāds viņš ir. Izdosies vairāk nopelnīt. Saglabājiet mēra sajūtu it visā. Ieviesiet jaunas vēsmas ierastajā darbā. Par jaunievedumiem mājās tuviniekus vajadzēs pārliecināt. Korekti nokārtojiet sarežģījušās attiecības ar atvasi. Neko neaizliedziet principa pēc.

LABĀS DIENAS

6.IX	Iepriecinās krāšņs rudens puķu pušķis.
13.IX	Skanīga sadziedāšanās draugu burziņā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Slēptas simpātijas var pāraugt atklātās jūtās. Mīļotais cilvēks tiks straujāk pukstēt sirdij. Nežēlosiet naudu lielākam pirkumam. Tiksiet ieteikts izdevīgam darbam. Piemerots laiks senas ieceres realizēšanai. Iespējamas pārmaiņas ģimenē. Atļiniet laiku sarunai ar vecākiem. Vāciet informāciju par savu dzimtu. Stimulējiet atvases palīdzēt šajā jomā.

LABĀS DIENAS

6.IX	Iegādājieties abonementu sporta nodarbībām!
11.IX	Kontā var ierīpot negaidīts papildinājums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Baudisiet piekrišanu sabiedrībā un pie pretējā dzimuma personām. Mēģināsiēt uzsākt nenopietnas attiecības. Nedariet pāri cilvēkam, kurš jūs mīl. Kontrolējiet personīgo budžetu. Kolēģis var kļūt par ģimeces draugu. Tērējiet bērnu vajadzībām. Pateicoties savam labestīgajam raksturam, baudisiet apkārtējo cieņu. Mājā prieku ienesīs jauni cilvēki un bērni.

LABĀS DIENAS

5.IX	Radniecīgu dvēseļu atkalsaredzēšanās.
11.IX	Brīvie var satikt savu otro pusīti.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Romantisks noskaņojums. Varat cerēt uz premllestību. Intrīgēs attiecības bez īpašam saistībām. Taupīgiem cilvēkiem pietiks un vēl paliks pāri. Noformējiet līgumus rakstiski. Varat stāties jaunā darbā. Savstarpēja sapratne ar juristiem un pedagogiem. Ieteicams viss, kas attira organismu. Saglabājiet savaldību, sarunājoties ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

6.IX	Meditācija, patikama mūzika, smaržīgas sveces.
11.IX	Nenozīmīgs strīds ar romantisku finālu.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Pārāk augstas prasības var radīt plaīsu attiecībās. Nav ieteicams aizdot naudu. Aizdoto varat uzskatīt par uzdāvinātu. Priekšnieki prasīs no jums pārāk daudz. Nestrīdieties, centieties mierīgi pārdzīvot šo laiku. Pabeidziet iesāktus darbus. Ņemiet atvaļinājumu. Veltiet laiku atpūtai mājā. Dzīvojiet ar pozitīvām emocijām.

LABĀS DIENAS

7.IX	Gatavojiet krājumus ziemai!
11.IX	Rūpīgi izvēlieties dāvanu draugam!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā miers un stabilitāte. Varat sākt kopdzīvi. Nepiemērots laiks dienesta romānam. Naudu tērēsiet samērā izšķērdīgi. Iegādājieties darbam nepieciešamo. Ieguldiēt labdarībā vai dzīvnieku aizsardzībā. Mācieties. Sertifikāts par izglītību drīz noderēs. Veiksies darbi mājas apstākļos. Ticieties ar kolēģiem neformālā gaisotnē. Gādājiēt, lai bērni būtu nodarbināti.

LABĀS DIENAS

6.IX	Aiciniet uz rudens talku lauku mājās!
11.IX	Vienkārši laba diena.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Liktenīga iepazīšanās. Ta var pārāugt mīlestībā. Veltiet mīļotajam cilvēkam vairak uzmanības. Uzņemsieties papildu pienākumus. Darbā valdis draudzīga gaisotne, tiks atbalstīti jūsu centieni. Iesāktu novediet līdz galam. Nav vēlams apstrīdēt vadības lēmumu. Ķimenē kīviņi par sīkumiem. Atkārtoti un pacietīgi skaidrojiet tuviniekiem savu viedokli.

LABĀS DIENAS

6.IX	Uzaicinājums uz randiņu.
8.IX	Atvadas no vasaras.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīliet ar visu sirdi. Nav vērts klausīties tuvinieku un draugu pārsprīdumos. Ilgstošas attiecības var izplēnēt pašas no sevis. Atturieties no impulsīviem pirkumiem. Ieguldiēt līdzekļus izglītībā. Dariet darbu radoši un atbildīgi. Draugi cients jūsu dzīvesprieku. Mājā gaisumu radīs jauni cilvēki. Priecājieties kopā ar viņiem. Atturieties no pārmērībām.

LABĀS DIENAS

6.IX	Jauks noskaņojums pēc izrādes vai koncerta apmeklējuma.
10.IX	Gards gastronomisks pirkums.

SALDS, VĒL SALDĀKS

Mazās medus gotiņas bites steidz ievākt pēdējo – viršu – medu, bet mēs esam atraduši dažādas medus lietas, ko iesākām jums.

SKAISTUMAM UN LABSAJUTAI

The Body Shop savus produktus papildinājis ar jaunu līniju *Medus*. Zīmols jau iepriekš izmantojis šo saldo vielu savos produktos, bet šoruden medus tiek kronēts un tam piešķirta sava līnija. Sevišķi vēlamies izcelt vannas medu, ar ko iesākām sevi palutināt brīvdienās, bet darbdienām ziepes un dušas želeja.

The Body Shop veikalos visā Latvijā

Cena:
Shower gel honey 250 ml
Ls 4,90
Bath melt honey 300 ml
Ls 10,90
Soap honey 100 ml
Ls 3

RELAKSĀCIJAI

Vaska svece ir trīs vienā – smaržo, attīra māju un rada omulību. To taču gribam mēs katrs, vai ne? Sveces ir apstrādātas ar propolisu, un, tām degot, tas iztvaiko, dezinficē un attīra telpu. Vaskā esošās ēteriskās eļļas piepilda istabu ar medus aromātu. Starp citu, veikalā var nopirkt arī vaska sveču gatavošanas komplektu. Vērts pamēģināt!

Spice Home
Medus veikals
www.medusveikals.lv
Cena: Ls 1,30–3,45

MEDUS KEKSESANAI

Vai tiešām speciāli medum radītā karote ir tik parocīga? Lai par to pārliecinātos, jāizmēģina. Ja iespējams, izvēlieties karoti no sev tuva un tīkama koka. Laba dāvana komplektā ar medus burciņu. Medus karote našķošanas padarīs īpašāku.

TC Rimi
Cena: Ls 3

IMUNITĀTES STIPRINĀSANAI

Ja pašiem nav savas dravas un arī kaimiņi vairāk ar govju, ne bišu ganāmpulkiem aizraujas, iesākām atrast uzticamu bitenieku, jo savam medus traukam jābūt katrā mājā. Mums patīk Lūšu drava – lielāki un mazāki podiņi, bišu maize un gardie rieksti medū.

www.lusudrava.lv
Cena: medus Ls 1,60
(200 g) – 15,50
(4 kg); ziedputekšņi
Ls 1,60 (100 g)

